

Universitäts- und Landesbibliothek Tirol

Aristotelous ēthikōn nikomacheiōn biblia deka

Aristoteles

Basileae [Basel], 1556

LIBER VII

πρὸς πάντα τὰ ἐν τῇ
πόλει.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛ
λους ἠθικῶν νινθ
μαχέων

BIBΛΙΟΝ Η.

ΜΕΤΑ δὲ ταῦ
τα λεγτέον,
ἄλλω ποιησαμένους
ἄρχῳ, ὅτι τῶν περὶ
τὰ ἦθη φωνητῶν, τρία
ἴσιν εἶδη, ἡσυχία, ἀκρα
σία, θηριότης· τὰ δ' ἐ-
ναντία, τοῖς μὲν δυοῖν,
διήλα· τὸ μὲν γὰρ ἀρε-
τῶν, τὸ δ' ἐγχεράτειαν
καλοῦμεν· πρὸς δὲ τὴν
θηριότητα, μάλιστα· αὐτὴν
ἀρμόττοι λέγειν τὴν ὑ-
πὲρ ἡμᾶς ἀρετῶν, ἡρωϊ-
κὴν τινὰ καὶ θείαν, ὥς-
πρὸς Ὅμηρος πρὸς Εὐί-
ρος πεποίηκε λέγοντα,
τὸν Πρίαμον, ὅτι σφό-
δρα ἦν ἀγαθός,

ἰδὲ

nib. præcipit, q̄ in ciuita-
te sunt, dijs præesse ac
dominari etiā diceret.

ARISTOTELIS
ad Nicomachum
de moribus

LIBER VII.

Post hæc autem al-
lio sumpto initio,
dicendum est, rerum in
moribus fugiendarum
tres species esse, uitiū, in-
continentiā, & ferita-
tem: quarum duabus cō-
traria manifesta sunt.
alterum enim uirtutem,
alterum continentiam
uocamus. feritati autem
maximè congruat, si di-
camus uirtutem quæ su-
pra nos est, heroicā quā-
dam, ac diuinam, quem
admodū Homerus Pria-
mum de Hectore loquē-
tem fecit, quod ualde
bonus esset,

hic

nec pater eius

Vir censebatur mortal^{is}, sed Deus esse.

Quare si ex hominibus, sicuti dicunt, ob uirtutis excellentiam, dii efficiuntur, huiusmodi quidam fuerit profecto habitus, qui feritati opponitur. Et enim sic ut neque bestiae uitium est, neque uirtus, ita neque Dei: sed hæc præstantius quid uirtute, illud diuersum quiddam à uitio genus est. Quoniam uerò rarum est, ut uir diuinus sit: quemadmodum Lacones nuncupare solent, cum aliquem ualde admirantur, Diuinus, inquit, uir est: sic & ferinus inter homines rarus est, maxime tamen inter barbaros

οὐδέ ἐόνει

Ἄνδρὸς γὰρ θνητοῦ
παῖς ἐμμεναι, ἀλλὰ
θεοῖο.

ὥστ' εἰ, καθάπορ φε-
σιν, ἐξ ἀνθρώπων γί-
νονται θεοὶ δι' ἀρετῆς
ὑπέρβολῆν, τοιαύτη
τις αὖ εἴη δηλονότι
ἢ τῇ θηριωδείᾳ ἀντι-
τιθεμένη ἕξις, καὶ γὰρ
ὥσπορ οὐδέ θηρίου ἐ-
στὶ κακία, οὐδ' ἀρετὴ,
οὕτως οὐδέ θεοῦ. ἀλλ'
ἡμεῖς, τιμιώτορον ἀ-
ρετῆς. ἢ δὲ, ἐτόρόν τι
γένος κακίας. ἐπεὶ δὲ
σπάνιον καὶ τὸ θεῖον
ἀνδρᾶ εἶναι, καθάπορ
οἱ Λάκωνες εἰώθασιν προ-
σαγορεύειν, ὅταν ἀγα-
θῶσι σφόδρ' ἄ τις, θεὸς
αὖν ἢ, φασί. οὕτω καὶ
ὁ θηριώδης ἐν τοῖς ἀν-
θρώποις σπάνιος. μά-
λιστα δὲ ἐν τοῖς βαρ-
βάρους

χάρις ἐστὶ. γίνεται δὲ
 οὐκ ἰαὶ διὰ νόσους
 καὶ πηγρώσεις· καὶ τοὺς
 διὰ λακίαν δὲ τῶν
 ἀνθρώπων ὑποβάλλου-
 ντας, οὕτως ἐπιδυ-
 σφημόμεν. ἀλλὰ πε-
 ρὶ μὲν τῆς τοιαύτης
 διαθέσεως, ὑπόρου
 ποιητέον τινὰ μνείαν.
 πόρι δὲ λακίας εἰρη-
 ται πρόρου. πόρι δὲ
 ἀπρασίας, καὶ μαλα-
 κίας, καὶ τρυφῆς λεπτέ-
 ον, καὶ πόρι ἐγχερείας
 καὶ καρτερείας. ὅτε γὰρ
 ὡς πόρι τῶν αὐτῶν ἐξε-
 ων τῇ ἀρετῇ καὶ τῇ μο-
 χθηείᾳ ἐνατόραν αὐ-
 τῶν ὑποληπτόν, ὅθ' ὡς
 ἑτόρου γένος. δεῖ δὲ ὡς
 πόρι ἐπὶ τῶν ἄλλων, τι-
 θόντας τὰ φαινόμενα,
 καὶ πρῶτον διαπο-
 ρήσαντας, οὕτω λειπνύ-
 ναι. μάλιστα μὲν οὐκ
 πάντα τὰ ἐνδοξα πόρι ταῦτα τὰ πάθη, εἰ δὲ μὴ
 plurima

ros est. fiunt uerò non
 nulla etiam morbis,
 & oblesionibus. quin
 etiam eos qui uitiosita-
 te homines exuperant,
 ita infamamus. sed de
 tali quidē affectione,
 posthac mentio quaedā
 facienda est. de uitio au-
 tem dictū est prius. De
 incontinentia uerò, &
 mollitie, & delicijs dis-
 ferendum, & de conti-
 nentia & tolerantia.
 neq; enim quasi de ijs-
 dem cū uirtute & pra-
 uitate habitibus, utraq;
 harum existimanda est,
 neque ut aliud genus.

Oportet autem sicut in
 alijs, positis ijs quæ ap-
 parent, et in dubiū pri-
 mū uocatis, ita demon-
 strare. ac maxime qui-
 dē omnia probabilia in
 his affectibus: sin minus,

plurima et maxime rata. nā si soluantur difficilia, et probabilia relinquuntur, satis fuerit demonstratū. uidetur igitur et continentia et tolerantia in bonis et laudabilibus esse: at et in cōtinentia et mollities in prauis et uituperabilibus. Idē quoq; esse continens et perstans in ratiocinatione, et incontinens et à ratiocinatione desistēs. atq; incōtinens quidē sciens, praua impulsus affectu agit: at cōtinēs, prauas sciens esse cupiditates, ratione ductus nō obsequitur. temperantem quoq; continentem et tolerantem, atq; talem, alij omnem esse temperantē, alij minime: et intemperantē incontinentem, et incōtinentem intemperantē

con-

τά πλείστα καὶ λυσιώτατα. ἐὰν γὰρ λύηται τὰ δυσόρη, καὶ κατὰ λέπηται τὰ ἐνδοξα, δεδιγμένον αὐτὸ εἴη ἰκανῶς. Δοκεῖ δὲ ἢ τε ἐγκρατὴς καὶ διαρτόρια τῶν σωφροσύνης καὶ τῶν ἐπαινετῶν εἶναι· ἢ ἡ ἀνδραγαθία τε καὶ μαλακία, τῶν φαύλων τε καὶ ψευδῶν· καὶ ὁ αὐτὸς ἐγκρατής καὶ ἐμμενείης τῷ λογισμῷ, καὶ ἀνδραγῆς καὶ ἐνστάτης τῷ λογισμῷ. καὶ ὁ μὲν ἀνδραγῆς, εἰδὼς ὅτι φαῦλα πράττει διὰ πάθος· ὁ δ' ἐγκρατής, εἰδὼς ὅτι φαῦλα αὐτὸν ἐπιθυμῖαι, ἐν ἀπολαύσει διὰ τὸν λόγον. καὶ τὸν σωφρονα μὲν, ἐγκρατὴ καὶ διαρτόριον· τὸν ἢ τοῖς τοῖς, οἱ μὲν πάντα σωφρονα, οἱ δ' ἄν· καὶ τὸν ἀπόλαστον ἀνδραγῆν, καὶ τὸν ἀνδραγῆν ἀπόλαστον

συνη-

συγχευμένως. οἱ δὲ ἐ-
 τέρως εἰναί φασι. τὸν ἦ
 φρόνιμον, ὃ γέ μιν ἔφα-
 σιν ἐνδέχεσθαι εἶναι ἀ-
 νερῶν. ὅτε ἦ ἐνίοις φρο-
 νίμης οὐσίας καὶ δεινούς,
 ἀνδράσις εἶναι. ἐτι ἀνδρά-
 τῆς λέγονται καὶ θυμῷ,
 καὶ τιμῇ, καὶ ἰσχύος.
 τὰ μὲν λεγόμενα ταῦ-
 τ' ἐστίν.

Απορήσεις δ' ἂν τις,
 πῶς ὑπολαμβάνωμεν ὅς-
 θως, ἀνδρατὺς ἐταίρις. ἐ-
 πιστάμονον μὲν ἔρ' ἔφα-
 σίτινες οἷόν τε εἶναι, δι-
 νόμ' γὰρ ἐπιστήμης ἐνού-
 σης, ὡς ᾤετο Σωκράτης,
 ἀλλό τι ἡρατῆρ, καὶ πρὸς
 εἰλναι αὐτὸν ὡς πρὸς
 ἀνδράποδον. Σω-
 κράτης μὲν γὰρ ὅλως
 ἐμάχετο πρὸς τὸν λό-
 γον, ὡς οὐκ οὐσης ἀνδρα-
 σίας. οὐθέν α' γὰρ ὑ-
 πολαμβάνοντα, πρᾶτ-
 τειν παρὰ τὸ βέλτιστον,
 ἀλλὰ

confuse. Alij uerò dissi-
 miles esse aiunt. pruden-
 tem uerò interdum quis-
 dem negant incontinen-
 tem posse effici. pruden-
 tes uerò quosdā et gra-
 ues, incontinentes esse.
 Cæterum incontinentes
 etiā dicuntur et iræ, et
 honoris, et lucri. Atque
 hæc quidem sunt quæ se-
 runtur. Dubitauerit
 aut quispiā, quomodo re-
 ctè existimans, aliquis fa-
 ciat incōtinenter. nā ut
 sciēs quispiā agat, negāt
 nōnulli fieri posse. Gra-
 ue. n. fuerit, præsente sci-
 entia, ut putabat Socra-
 tes, aliud quid dominari,
 ac hūc quasi mācipium
 huc illuc trahere. Socra-
 tes. n. in totū aduersus ra-
 tionē pugnabat, quasi nō
 esset incōtmētia. neminē
 . n. existimātē præter id
 quod optimū est, agere,
 γ sed

sed ex ignorance.
 Quæ sanè ratio ijs repugnat quæ euidenter apparent, quærendumq; est in affectu, si ignorantione, quis ignorantis modus fiat. nam non existimare qui incontinentiter facit, ante quàm in affectu sit, manifestum est. Sunt aut nonnulli, q hæc concedunt, hæc minime. scientia enim nihil esse potentius concedunt: at neminem agere, præter id quod uisum fuerit melius, non concedunt. ac propterea inquit incontinentem non scientiam habentẽ, à uoluptatibus superari, sed opinionem. Veruntamen si opinio, et non scientia, neq; ualida existimatio est, quæ resistit, sed remissa, ut in ambigentibus, uenia est, non
 in

ἀλλὰ δι' ἀγνοίαν ἡ τοῦ
 μὲν δὲ ὁ λόγος ἀμφισβη
 τεῖ τοῖς φαινομένοις ἐ
 ναργῶς· καὶ λέον ἡτῆρ,
 περὶ τὸ πάθος, εἰ δὲ ἀ
 γνοίαν, τίς ὁ τρόπος γί
 νεται τῆς ἀγνοίας. ὅτι
 γὰρ ἦν οἷε[αί γε] ὁ ἀνθρώ
 πος νόμος, περὶ ἐν τῷ
 πάθει γινέσθαι, φανε
 ρόν. εἰσὶ δέ τινες, οἳ τὰ
 μὲν συγχωροῦσι, [τὰ δὲ] δὲ.
 Τὸ μὲν γὰρ ἐπιστήμης μη
 θὲν εἶναι ἡρεῖται, ὁμολο
 γοῦσι τὸ ἡ μηθὲν πράτ
 τειν παρὰ τὸ δόξαν βέλ
 τιον, δὲ ὁμολογοῦσι. καὶ
 διὰ τῆς τοῦ ἀνθρώπου
 φασὶν ἦν ἐπιστήμῳ ἐ
 χοντα, ἡρατεῖσθαι ὑπὸ
 τῶν ἡδονῶν, ἀλλὰ δό
 ξαν. ἀλλὰ μὲν εἰ γε δό
 ξα καὶ μὴ ἐπιστήμη, μηδὲ
 ἰσχυρὰ ὑπόληψις ἢ ἀντι
 τείνσασα, ἀλλ' ἡρεμαία,
 λιθάωρ ἐν τοῖς διηγε
 ροῦσι, συγγνώμη τῷ μὴ
 ἐν

ἐν ταύταις μόνον πρὸς
 ἐπιθυμίας ἰχυράς. τῇ ᾗ
 μοχθηρία οὐ συγγνώ-
 μη, ὅδε τῶν ἄλλων οὐκ
 δυνάμει τῶν ψευδῶν φρο-
 νήσεως ἄρα ἀντιτεινόν-
 της. αὐτὴ γὰρ ἰχυρότα-
 τος· ἀλλ' ἀτοπος. ἔσται
 γὰρ ὁ αὐτὸς ἅμα φρόνι-
 μος καὶ ἀνερπής. φή-
 σαι δ' αὖ οὐδεὶς φρο-
 νίμου εἶναι τὸ πρᾶτ' αἰ-
 ἐνόντα τὰ φαυλότατα.
 πρὸς δὲ τούτοις, δέδει-
 κται πρότερον, ὅτι πρᾶ-
 κτινὸς γε ὁ φρόνιμος.
 τῶν ἐχάτων γὰρ τις,
 καὶ τὰς ἄλλας ἔχωρ ἁ-
 ρετᾶς. ἐτι εἰ μὲν οὐ τῶ
 ἐπιθυμίας ἔχει ἰχυράς
 καὶ φαύλας ὁ ἐνερπής,
 οὐκ ἔσται ὁ σώφρων ἐν-
 ρπής, οὐδ' ὁ ἐνερπ-
 τὴς σώφρων. οὐ τε γὰρ
 τὸ ἄγαν, σώφρωνος, οὐ-
 τε τὸ φαύλας ἔχει, ἀλ-
 λά μὲν δὲ γε. εἰ μὲν
 γὰρ

in his persistendo, aduer-
 sus uehementes cupidita-
 tes. at prauitati, non est
 uenia, nec alicui ex alijs
 uituperabilibus: pruden-
 tia nimirū resistente. ea
 enim res ualidissima est.
 sed est absurdū. foret e-
 nim idem simul prudens
 et incontinens. at pru-
 demis esse nemo diceret
 facere lubēter pessima.
 Ad hæc uerò, superius
 demonstratū est, actuo-
 sum esse prudentē. ulti-
 morū enim quispiā est,
 et uirtutibus reliquis præ-
 ditus. Præterea si comi-
 nens est in uehementib.
 et prauis cupiditatibus
 habendis, temperans nō
 erit continens, neq; con-
 tinens temperans. neque
 enim quod nimium est,
 temperamentis est, neque
 prauas habere, uerunta-
 men oporteret: nam si

bonæ sint cupiditates,
 prauus est habitus qui
 prohibet ne sequamur:
 quare non omnis conti-
 nentia honesta est. si im-
 becillæ uerò sint, & nō
 prauæ, nihil præclarum
 erit: si prauæ & imbecil-
 læ, nihil magnum. Præte-
 rea si ut in omni opinio-
 ne persistamus cōtinen-
 tia facit, praua est, ut si
 etiā in falsa: etsi ut ab o-
 mni opiniōe desistamus,
 incōtinentia, erit aliqua
 incōtinentia honesta: ut
 Sophoclis Neoptolemus
 in Philoctete. laudabilis
 enim, qui non perstaret
 in ijs quæ ab Ulyssæ sua-
 debantur, q̄ mentiri æ-
 grè ferret. Quin etiā so-
 phistica ratio mentiens,
 hæsitatio est. cum enim
 uelint incredibilia reuin-
 cere, ut arguti sint, cum
 affecuti fuerint, ratio cō-
 clusa

γὰρ χρησταὶ αἱ ἐπιθυμίαι
 φαῦλη ἢ λιωλύουσα ἔξισ-
 μὴ ἀπολεσθῆν· ὥς θ' ἡ ἐγ-
 ηράτεια οὐ πᾶσα ἀπου-
 δαία. εἰ δ' ἀδονεῖς καὶ
 μὴ φαῦλαι, ὅθεν σεμνόν.
 ὅδ' εἰ φαῦλαι καὶ ἀδε-
 νῆς, ὅθεν μέγα. ἐτι εἰ πᾶ-
 ση δόξη ἐμμενετικόν,
 ποιεῖ ἡ ἐγηράτεια, φαῦ-
 λη, οἷον εἰ καὶ τῇ ψυ-
 δαί· καὶ εἰ πάσης δό-
 ξης ἢ ἀηρασία ἐνστατι-
 κόν, ἔσται τις ἀπουδαία
 ἀηρασία· οἷον ὁ Σοφο-
 κλέους Νεοπτόλεμος οὐ
 τῷ Φιλοκτήτῃ· ἐπαινέ-
 τος γὰρ, οὐκ ἐμμένον
 οἷς ἐπέσθῃ ὑπὸ τοῦ Ο-
 δυσσεύς, διὰ τὸ λυπεῖ-
 σθαι ψυδόμενος. ἐτι ὁ
 σοφιστικὸς λόγος ψυ-
 δόμενος, ἀπορία· διὰ
 γὰρ τὸ παρὰ δόξα βού-
 λεσθαι ἐλέγχειν, ἵνα δι-
 νοὶ ὥσιν, ὅταν ἐπιτύχω-
 σιν ὁ γινόμενος συλλο-
 γισμὸς

γισμὸς ἀπορία γίνεσθαι.
 λέλεται γὰρ ἡ διάνοια,
 ὅταν μόνον μὲν μὴ βέλ-
 ληται, διὰ τὸ μὴ ἀρέ-
 σκειν τὸ συμπράνθον.
 προΐοναι δὲ μὴ διώνη-
 ται, διὰ τὸ λύσαι μὴ ἔ-
 χειρ τὸν λόγον. συμβαί-
 νει δ' ἐν τινος λόγῳ ἡ ἀ-
 φροσύνη μετὰ ἀνεί-
 σιας ἀρετῆς· τὰν ἀντί-
 γὰρ πρᾶττει ὧν ὑπολάμ-
 βάνει, διὰ τὴν ἀνεί-
 αν. ὑπολαμβάνει δὲ τὰ
 γὰρ ἀληθὴ εἶναι. καὶ οὐ
 δειρ πρᾶττει. ὥστε τὰ
 γὰρ καὶ ὅτ' ἀληθὴ πρᾶ-
 ξει. ἐτι δ' τῷ πεπειθῶν
 πρᾶττει καὶ διώνων τὰ
 ἡδέα καὶ προαιρέμενος,
 βελτίων ἀν' δόξειον εἶ-
 ναι τῷ μὴ διὰ λογισμὸν,
 ἀλλὰ δι' ἀνεί-
 τότ' ὅρος γὰρ διὰ τὸ με-
 ταπειλῆναι αὐτὸν. ὁ δ' ἀ-
 νεί-
 πρατὴς ἐνόχος τῇ πα-
 ροίμῃ, ἐν ἡ φάμῃ, ὅταν
 τὸ

clusa hæsitatio est. uin-
 cta enim mens est, dum
 perstare quidē nō uult,
 quod non placeat quod
 conclusum est: progredi
 uerò non potest, q̄ dilue-
 re non queat rationem.

Euenit autem ex quadā
 ratione, ut impruden-
 tia cum incontinentia
 uirtus sit: contraria enim
 ijs agit quæ existimat,
 per incontinentiam. exi-
 stimat autem bona ma-
 la esse, non esseq; agen-
 da. Quare bona et non
 mala aget. Præterea q̄
 quod persuasus est, agit
 et sectatur iucunda et
 eligit, melior esse eo ui-
 deretur, qui nō ratione,
 sed per incontinentiam.
 Sanabilior enim est, ut
 qui de sententia deduci
 possit. At incontinens
 prouerbio est obnoxius,
 quo dicimus, Cum
 γ 3 aqua

aqua praefocat, quid in-
super bibere opus est? nā
si nō persuasus esset quae
agit dissuasus desisteret:
nūc autē psuasus nihilo-
minus alia agit. Præte-
rea si in omnib. incōtinē-
tia et cōtinētia uersatur,
qs simpliciter incōtinēs
est? nā nemo omnes incō-
tinentias habet: quosdam
autē simpliciter esse dici-
mus. Ac tales quaedā du-
bitationes incidunt. ex
his autē alia tollēda sunt,
alia relinquenda. nā du-
bitationis solutio, inuen-
tio est. Primū igitur
considerandū est, utrum
scientes necne, et quo mo-
do sciētes. deinde in qui-
bus incontinens & con-
tinens ponendus: hoc di-
co, utrum in omni uolu-
ptate & aegritudine, an
in quibusdam definitis:
tum continens & tole-
rans,

τὸ ὕδωρ πνίγῃ, τὶ δαίει
πιπίνειν. εἰ μὲν γὰρ μὴ
ἐπέπειθο ἂν πράττει, με-
ταπειθεῖς αὖ ἐπαύσατο.
νῦν ἢ περὶ σμικρότος, ὅθεν
ἦτορ ἄλλα πράττει. ἐτι εἰ
περὶ πάντα ἀνπρασία ἐ-
στὶ καὶ ἐγνηράτεια, τίς οὐ
ἀπλῶς ἀνπρατὴς. ὅθεν
γὰρ ἀπάσας ἔχει τὰς ἀ-
νπρασίας· φασὲν δ' εἶναι
τινας ἀπλῶς. αἱ μὲν οὖν
ἀπορίαι τοιαῦται τινες
συμβαίνουσι. τῶν τῶν ἢ τὰ
μὲν ἀνελεῖν δεῖ, τὰ ἢ κα-
ταλιπεῖν. ἢ γὰρ λύσις
τῆς ἀπορίας, εὐρεσις ἐστὶ.

Πρῶτον μὲν ἔρρηκε
πλεον, πότρον εἰδότες,
ἢ ὅ, καὶ πῶς εἰδότες. εἰ-
τα περὶ ποῖα τὸν ἀνπρα-
τὴ καὶ τὸν ἐγνηράτῃ θε-
τέον· λέγω ἢ, πότρον
περὶ πᾶσαν ἡδονὴν καὶ
λύπην, ἢ περὶ τινὰς ἀ-
φωρισμένας· καὶ τὸν ἐγ-
νηράτῃ καὶ τὸν κατὰ
ἐνὸς

εινόν, πόττον ὁ αὐ-
τός, ἢ ἑτόρος ἐστίν· ὁ-
μοίως δὲ καὶ περὶ τῶν
ἄλλων ὅσα συγγενῇ τῆς
θεωρίας ἐστὶ ταύτης.

ἐστὶ δὲ ἀρχὴ τῆς σιέψε-
ως, πόττον ὁ ἐνκρα-
τὴς καὶ ἀνκρατὴς εἰσι,
τῷ περὶ αὐτῶν, ἢ τῷ πῶς
ἔχοντες τὴν διαφορὰν.

λέγω δὲ, πόττον τῷ
περὶ ταυτὶ εἶναι μόνον
ἀνκρατὴς ὁ ἀνκρατὴς, ἢ
οὐκ. ἀλλὰ τῷ ὡς, ἢ οὐκ,
ἀλλὰ τῷ ἐξ ἀμφοῖν.

ἐ-
πειτ' εἰ περὶ ἀπαντ' ἐ-
στίν ἢ ἀκρασία καὶ ἢ ἐγ-
κράτεια, ἢ οὐκ. οὔτε
γὰρ περὶ ἀπαντὰ ἐστίν
ὁ ἀπλῶς ἀνκρατὴς, ἀλ-

λὰ περὶ ἀπόρ' ὁ ἀπόλα-
στος, οὔτε τῷ πρὸς ταῦ-
τα ἀπλῶς ἔχειν· ταῦ-
τον γὰρ αὖτ' ἐστὶ τῇ ἀπο-
λασίᾳ· ἀλλὰ τῷ ὡς

ἔχειν· ὁ μὲν γὰρ ἀγεται

lerans, utrum idem sit,
an diuersus: & simili mo-
do de cæteris quæ cognæ
ta contemplationis hu-
ius sunt. Initium autem
considerationis est, utrius
cōtinens et incontinens,
ex eo quòd in quibus-
dam, an ex eo quòd quo-
dam modo habeant dif-
ferentiam: id dico, utrum
incontinens ex eo quòd
in hisce uersetur tan-
tummodo, sit inconti-
nens, necne, an ex eo quòd
quodam modo, necne,
sed ex utrisque. Deinde
an incontinentia &
continentia in omnibus
uersetur, necne. Non e-
nim in omnibus uersa-
tur qui simpliciter est in-
continens, sed in quibus
intemperans: neque quia
simpliciter ad ea sese ha-
bet (idem enim cum in-

temperantia esset) sed eo quòd hoc modo habet. ille enim

eligens ducitur, praesentem uoluptatem semper esse persequendam existimans: incontinens uero non existimat, persequitur tamen. Quod ergo uera opinio, non scientia sit, ex qua incontinenter faciunt, nihil ad rationem refert. Nam nonnulli opinantium, non ambigunt, sed certo se scire putant. si igitur quia leuiter credunt, opinantes magis quam scientes praeter estimationem agent, scientia ab opinione nihil differet. nonnulli enim nihilominus ijs quae opinantur, quam alij ijs quae sciunt, fidem adhibent. Heraclitus uero declarat. sed quoniam duobus modis scire dicimus (etenim qui habet et non utitur scientia, et qui utitur scire dicitur) differet qui

προαισθόμενος, νομίζωμ
αἰεὶ δὲ τὸ παρὸν ἰδὼν
διώκειν. ὁ δὲ ἐν οἷεται
μὲν, διώκει δέ. παρὲν
οὐδὲ τῆς δόξαν ἀλη-
θεῖς, ἀλλὰ μὴ ἐπιστήμην
εἶναι, παρ' ἧν ἀνθρώποι
οὐθέν διαφύκει
πρὸς τὸν λόγον. οἷοι
γὰρ τῶν δοξαζόντων, ἐ-
διστάζουσιν, ἀλλ' οἰοῦνται
ἀκριβῶς εἰδέναι. εἰ οὐδὲ
διὰ τὸ ἡρέμα πρῶτον,
οἱ δοξαζόντες μάλλον
τῶν ἐπισταμόνων παρὰ
τὴν ὑπόληψιν πράξου-
σιν, ἐθὲν διοίσει ἐπιστή-
μῃ δόξης· οἷοι γὰρ πρῶ-
τον εἰδέναι ἐπὶ τῶν οἷς
δοξαζοῦσιν, ἢ ἐπὶ τοῖς οἷς
ἐπίστανται. δηλοῖ δὲ Ἡ-
ράκλειτος. ἀλλ' ἐπεὶ δι-
κῶς λέγομεν τὸ ἐπίστα-
σθαι. καὶ γὰρ ἔχωμεν μέν,
ἐχόμενος δὲ τῇ ἐπιστή-
μῃ, καὶ ὁ χόμενος λέγε-
ται ἐπίστασθαι. διοίσει
τὸ

τὸ ἔχοντα μὲρ, μὴ θεω-
 ρῆνται ᾗ, πράττειν ἂ μὴ
 δεῖ πράττειν, τῶς ἔχοντα
 καὶ θεωροῦνται· τοῦτο
 γὰρ δονεῖ δεινόν, ἀλλ'
 οὐκ, εἰ μὴ θεωρῶν. ἔτι ἐ-
 πὶ δύο τρόποι τῶν προ-
 τάσεων, ἔχοντα μὲρ ἢ
 φοδόρας, οὐθὲν λιγύει
 πράττειν παρὰ τὴν ἐπι-
 στήμην· χρώμενον μὲν
 τοι τῇ λιγύει, ἀλλὰ μὴ
 τῇ λιγύει μόρος. πρᾶντ'
 γὰρ τὰ λιγύει ἐνασθαι. Δια-
 φορεῖ δὲ καὶ τὸ λιγύει.
 τὸ μὲν γὰρ ἐφ' ἑαυτῶς,
 τὸ δ' ἐπὶ τῶς πράγματός
 ἐστίν. οἷον ὅτι παντὶ ἀν-
 θρώπῳ συμφόρει τὰ ξη-
 ρὰ, καὶ ὅτι ὁτος ἀνθρώ-
 πος, ἢ ὅτι ξηρόν τὸ τοῖόν
 δε· ἀλλ' εἰ τόδε τοῖόν-
 δε, ἢ οὐκ ἔχει, ἢ οὐκ ἐνδρ-
 γεῖ. λιγύει γὰρ διὰ τῶν
 διαφορῶν τῶν τρόπων ἢ
 μήχανον ὅσον· ὥς τε δο-
 κῆν ὅτι μὲν εἶναι μὴ-

θερ

qui habens quidem, sed
 non contemplans agit ᾗ
 non agenda sunt, ab eo
 qui habens et contem-
 plans. hoc enim uidetur
 graue: sed non, si non con-
 templans. Præterea cum
 duo propositionum mo-
 di sint, nihil uetat, utran-
 que habentem, præter
 scientiam agere, dum
 uniuersa tamen utatur,
 et non ea quæ sit ex
 parte. singula enim sub
 actionem cadunt. Di-
 uersum autem est etiam
 uniuersum. alterū enim
 in se ipso, alterum in re
 est: ut omni homini sic-
 ca conferre, et hunc es-
 se hominem: uel siccum
 esse tale quid: sed si hoc
 huiusmodi sit, aut non ha-
 bet, aut non operatur.
 Ex his igitur modis dici
 non potest quantum in-
 tererit: ut si ita res sit, ni-
 hil

γ 5

hil absurdum uideatur:
 sin aliter, mirandū. Præ-
 terea habere scientiā a-
 lio modo quā qui dicti
 sunt, contingit homini-
 bus. Nā dum habet quis,
 & non utitur, diuersum
 esse habitum uidemus:
 ut & habeat quodam
 modo, & non habeat: ut
 qui dormit, qui furit, &
 qui uinolentus est. At ue-
 rò ita afficiuntur etiam
 qui in affectibus sunt.
 Iræ enim & uenereo-
 rum cupiditates, nō nullā
 que ex huiusmodi, cor-
 pus etiam manifestè im-
 mutant: quibusdam uerò
 furores pariunt. Constat
 igitur simili modo af-
 fectos incontinentes atq;
 hos dicēdos esse. Eorum
 autem sermones quos ex
 scientia ducunt, asserre
 iudiciū nullū est. etenim
 q̄ sunt in his affectibus,
 de-

θὲρ ἀτοπον· ἄλλως δὲ,
 θαυμαστόν. ἔτι τὸ ἔχειν
 τιλὸν ἐπισήμην, ἄλλοι
 τρόπον τῶν νῦν ῥηθέν-
 των ὑπάρχει τοῖς ἀν-
 θρώποις. ἐν τῷ γὰρ ἔχειν
 μὲν, μὴ χρῆσθαι δὲ, δια-
 φέρουσαν ὁρῶμεν τιλὸν
 ἔξιν· ὥς τε καὶ ἔχειν
 πως καὶ μὴ ἔχειν· οἷον
 τὸν λαθούλοκτα, καὶ
 μαινόμενον, καὶ οἰνωμέ-
 νον. ἀλλὰ μὲν ὅτω δια-
 τίθενται οἱ γε ἐν τοῖς
 πάθεσι ὄντες. θυμοὶ
 γὰρ καὶ ἐπιθυμίαι ἀφρο-
 δισίωρ, καὶ ἐνία τῶν
 τοιάτων, ἐπιδύλωσιν καὶ
 τὸ σῶμα μεθίστασιν· ἐ-
 νίοις ἢ καὶ μανίας ποιοῦ-
 σιν. δήλον οὖν ὅτι ὁμοί-
 ως ἔχειν λεπτέον τοὺς
 ἀηρατῆς τούτοις. τὸ
 δὲ λέγειν τοὺς λόγους
 τοὺς ἀπὸ τῆς ἐπισήμης,
 ὅδε μὲν σημείον. καὶ γὰρ οἱ
 ἐν τοῖς πάθεσι τῶν τοιούτων ὄν-
 τες,

τεσ, ἀποδείξεις καὶ ἐπη-
 λέγουσιν Εμπεδοκλέους.
 καὶ οἱ πρῶτον μαθόντες,
 συνείρξαι μὲν τὰς λό-
 γους, ἴσασι δ' οὐ πῶ. Δεῖ
 γὰρ συμφύῃαι· τοῦτο ἦ
 χρόνου Δεῖ. ὥς τε λαθὰ
 πόρ τοὺς ὑποκεινομέ-
 νους, οὕτως ὑποληπτέον
 λέγειν καὶ τοὺς ἀντα-
 τιστομένους. ἐτι καὶ ὦ-
 δε φησιν ὡς αὐτὸς ἐπι-
 βλέψας τὴν αἰτίαν. ἢ μὲν
 γὰρ λαθόλου δόξα, ἢ δ'
 ἐτόρα πόρ τῶν λαθ' ἔ-
 ησά ἐστιν, ὥρ αἰσθησις
 ἡδὴ λυγρία. ὅταν ἦ μία
 γυνήτῃ ἐξ αὐτῶν, ἀνάγ-
 νη τὸ συμπόρευτον, εὖ
 θα μὲν φάναι τὴν ψυ-
 χὴν, εὖ δὲ ταῖς ποιητι-
 καῖς πράττειν σὺνός.
 εἶον, εἰ πάντος γλυκέος
 γούδα Δεῖ, τουτὶ δὲ
 γλυκὺν, ὥς εὖ τι τῶν
 λαθ' ἐναστον, ἀνάγνη
 τὸν συνάμενον καὶ μὴ
 ἴω-

demonstrationes, et car-
 mina Empedoclis recen-
 sent: qui item primū di-
 cecerunt, cōtinuam qui-
 dem uerba, nondū tamē
 sciunt. cohæreat enim al-
 tius oportet, id uerò tem-
 pus requirit. Quocirca,
 ut histriones, ita etiā cen-
 sendi sunt dicere qui in-
 continenter faciunt præ-
 terea ita quoq; natura-
 liter inspicere causam
 quæ spīa possit. altera e-
 nim uniuersa opinio, al-
 tera de singulis est, quib.
 iam præsidet sensus. quā-
 do aut ex ipsis una eua-
 serit, necesse est, ut quod
 cōclusum est, alibi quidē
 enūciat animus, in effici-
 entib. uerò agat statim:
 ut si omne dulce gustan-
 dum est, hoc aut est dul-
 ce, utpote unum quid-
 dam ex singulis, necesse
 est ut qui potest, et non
 pro-

prohibetur, simul cū hoc quoq; agat. Quando igitur uniuersa opinio inest q̄ prohibeat gustare: altera uerò, q̄ omne dulce suaue est: hoc aut̄ est dulce: atque hæc operatur: fortè uerò adest cupiditas, illa quidē fugiendū esse ait, cupiditas uerò ducit. nā mouere unumquodq; ex mēbris potest. quare contingit ex ratione quodā modo et opinione incontinenter facere: quæ nō per se, sed ex accidenti contraria sit. cupiditas enim, non opinio, rectæ rationi contraria est. Quare etiam ob id bestiae non incontinentes sunt, quia non habent uniuersi existimationem, sed singulorum imaginationem et memoriā. quo modo uerò soluaturn igno-
rātia, et incontinēs rursus effi-

λωλονόμονορ, ἅμα τοῦ-
τω, καὶ πρᾶττεν. ὅ-
ταν οὖν ἡ μὲν καθόλου
ἐνῇ, ἡ λιωλύουσα γινέ-
σθαι. ἡ δὲ, ὅτι πᾶν
τὸ γλυκὺ ἡδύ. τουτὶ δὲ
γλυκὺ. αὕτη δὲ ἐνὸρ
γῆ. τύχη δὲ ἐπιθυμία
ἐνοῦσα, ἡ μὲν λέγει φσι-
γειν τοῦτο. ἡ δὲ ἐπιθυ-
μία ἄγει. λινεῖν γὰρ ἐ-
καστον διώσεται τῶρ μο-
ρίωρ. ὥστε συμβαίνει
ὑπὸ λόγου πως καὶ δό-
ξης ἀντρατσένεσθαι. οὐκ
ἐναντίας δὲ καθ' αὐ-
τὸν, ἀλλὰ κατὰ συμ-
βεβηλός. ἡ γὰρ ἐπιθυ-
μία ἐναντία, ἀλλ' οὐχ
ἡ δόξα τῷ ὀρθῷ λόγῳ.
ὥστε καὶ διὰ τοῦτο τὰ
θερία οὐκ ἀντρατῇ, ὅτι
οὐκ ἔχει καθόλου ὑπόλη-
ψιν, ἀλλὰ τῶρ καθ' ἐ-
καστα φαντασίαν καὶ
μνήμην. πῶς δὲ λύε-
ται ἄγνοια καὶ πάλιν
γίνε-

γίνεται ἐπιστήμων ὁ ἀ-
πρατὴς, ὁ αὐτὸς λόγος
καὶ πρὸ οἰνωμένου καὶ
λαθούδοντος, καὶ ἐν ἱ-
δίου τούτου τῷ πάθει,
ὅν δὲ παρὰ τῶν φυσιο-
λόγων ἀπύειν. ἐπεὶ δ'
ἡ τελευταία πρότασις
δόξα τε αἰδητοῦ, καὶ
λυρία τῶν πράξεων,
ταύτῃ ἢ οὐν ἔχει ὁ σὺν
τῷ πάθει ὢν, ἢ οὕτως ἔ-
χει, ὥς οὐκ ἔστι τῷ ἔχειν
ἐπίσθαι, ἀλλὰ λέγειν
ὡς πρὸ οἰνωμένου, τὰ
ἐμπεδονδέους· καὶ διὰ
τὸ μὴ λαθόλου, μηδ' ἐ-
πιστημονικὸν ὁμοίως εἶ-
ναι δοκεῖν τῷ λαθόλου
τὸν ἔχατον ὅρον. καὶ
εἰσιν ὁ ἐξήτης Σωκράτης
τῆς συμβαίνειν. ὅ γὰρ τῆς
λυρίας εἶναι δυνάμεως ἐ-
πιστήμης παρὰ τῆς, γίνε-
ται τὸ πάθος· ὅ δ' αὐτὴ
περιέλκεται διὰ τὸ πά-
θος, ἀλλὰ τῆς αἰδητικῆς.

ἡρεῖ

efficiatur sciens, eadem
ratio est & de temulen-
to & dormiente, nec
propria huius affectio-
nis, quæ quidem à natu-
ræ indagatoribus audi-
enda est. Quoniam au-
tem ultima propositio et
sensilis rei opinio, actio-
numque domina est, hæc
uel non habet qui in af-
fectu est: uel ita habet,
ut non eo quòd habet, li-
ceat scire, sed dicere, ut
uinolentus Empedoclis
carmina: & propterea
quòd ultimus terminus
non uniuersus, neque i-
ta ut uniuersus scientiā
efficere uidetur. Atque
id quòd querebat Socra-
tes, uidetur contingere.
Non enim præsentē ea
quæ uidetur propriè ef-
fice scientia, oritur affe-
ctus: neque ipsa affectu
distrahitur: sed sentiēte
sciens

sciens ne igitur, necne,
 & quo modo sciens fa-
 cere incontinenter quis-
 piam possit, tot uerbis di-
 ctum sit.

- 4 Vtrum uerò sit ali-
 quis simpliciter inconti-
 nēs, an omnes ex parte:
 & si sit, in quibus uerse-
 tur, dicendum deinceps
 est. In uoluptatibus igi-
 tur & doloribus uer-
 sari continentes ac tole-
 rantes, & incontinētes,
 ac molles, perspicuū est.
 Quia uerò efficientiū uo-
 luptatē, alia necessaria
 sunt, alia expetenda qui-
 dem per se, sed excessum
 habentia, necessaria qui-
 dem sunt corporea: huius
 modi dico, quæ ad alimē-
 tum, & uenereorū usum
 pertinent, ac è corporeis
 talia in quibus temperā-
 tiam & intemperan-
 tiam constituimus: alia
 uerò

πρὸς μὲν οὖν τοῦ εἶδός-
 τα, καὶ μὴ, καὶ πῶς εἰ-
 δότα, ἐνδέχεται ἀντρα-
 τύνεσθαι, τὸσαῦτα εἰς
 ῥήδω.

Πότερον ἢ ἐστὶ τις ἀ-
 πλῶς ἀντρατής, ἢ πάν-
 τες κατὰ μέρος, καὶ ἐ-
 ἴστι, πρὸς ποῖά ἐστι, λεγέ-
 σθαι ἐφεξῆς. ὅτι μὲν οὖν
 πρὸς ἡδονὰς καὶ λύπας
 εἰσὶν οἱ τ' ἐγνηστῆς καὶ
 καρτερινοί, καὶ ἀντρα-
 τῆς καὶ μαλακοί, φανε-
 ρόν. ἐπεὶ δ' ἐστὶ τὰ μὲν
 ἀναγκαῖα τῶν ποιοῦν-
 των ἡδονῶν, τὰ δ' αἰ-
 ρετὰ μὲν καθ' αὐτά, ἐ-
 χόντα δ' ὑπερβολὴν, ἀ-
 ναγκαῖα μὲν τὰ σωματι-
 κὰ. λέγω ἢ τὰ τοιαῦτα,
 τὰ τε πρὸς τὴν τροφήν,
 καὶ τῶν ἀφροδισίων χρεί-
 αν, καὶ τὰ τοιαῦτα τῶν
 σωματικῶν, πρὸς ἃ τὴν
 ἀνοησίαν ἔθεμον καὶ
 τὴν σωφροσύνην. τὰ
 δ',

ἢ ἀναγκαιῶν μέρ' ἔ. αἰ-
 ρετὰ ἢ ἡσθ' αὐτά· λέγω
 ἢ οἶον νίκην, τιμὴν, πλο-
 τον, καὶ τὰ τοιαῦτα
 τῶν ἀγαθῶν καὶ ἡδέων.
 τὰς μέρ' οὖν πρὸς ταῦτα
 παρὰ τὸν ὀρθὸν λόγον,
 ὑπερβάλλοντας τὸν ἐν
 αὐτοῖς ἀπλῶς μέρ' ἔ λέ-
 γομεν ἀκρατεῖς. προσ-
 τίθεντες ἢ τὸ χρημάτων
 ἀκρατεῖς, καὶ ἡσθ' ἄνους,
 καὶ τιμῆς, καὶ θυμῶ. ἀ-
 πλῶς δ' ἔ, ὡς ἐτόρ' ἔς καὶ
 ἡσθ' ὁμοιότητα λεγομέ-
 νας. ὡς παρ' ἄνθρωπος, ὁ
 τὰ ὀλύμπια νοτινηνῶς.
 ἐπείνῳ γὰρ ὁ ἡσθ' ὁ λό-
 γος τοῦ ἰδίου μινεῶ διέ-
 φερον, ἀλλ' ὁμῶς ἔτε-
 ρος λῶ. σημείον δέ. ἡ
 μέρ' γὰρ ἀκρασία φέγε-
 ται, ἔχ' ὡς ἀμωρτία μό-
 νορ, ἀλλὰ καὶ ὡς ἡσθ' ἡ-
 τισ, ἢ ἀπλῶς ἔσας, ἢ ἡσθ'
 τὰ τι μόρ' ὅ· τούτωρ
 δ' ὁθεῖς. τῶρ ἢ παρ' ἡσθ'

σα-

uerò nō necessaria, sed
 per se eligēda: dico aut
 ut uictoriam, honorem,
 diuitias, ac talia quæ in
 bonis sunt & incundis.
 eos ergo qm̄ his præter
 rectā rationem q̄ in ipsis
 est excedunt, simplici-
 ter quidē incontinentes
 non dicimus, sed adden-
 tes pecuniarū, lucri, ho-
 noris, iræ incōtinentes:
 non aut simpliciter, ut-
 pote diuersos, & qui ex
 similitudine dicantur, ue-
 luti homo qui olympijs
 uicit. illi enim cōmunis
 ratio à propria parum
 distabat: sed diuersa ta-
 men erat. cuius rei signū
 est, nam incontinentia
 uituperatur, non ut er-
 ror tantum, sed ut ui-
 tium quoddā, quod sim-
 pliciter, aut ex parte a-
 liqua sit. horum autem
 nemo, sed eorum qui in-
 cor-

corporeis oblectationib.
 uersantur, in quib. tēpe-
 rantē & intemperantē
 dicimus, qui nō electiōe,
 iucundorū sectatur exu-
 perātias, & molestiorū
 fugit, famis, sitis, caloris,
 frigoris, ceterorūq; om-
 nium quæ ad tactum gu-
 statūq; spectāt, sed præ-
 ter electionem & cogi-
 tationē, incontinens dici-
 tur, non ex adiunctione
 (quia in his uersetur) ue-
 lut iræ, sed simpliciter tā-
 tum. Indicio uerò est. nā
 molles in his, non in ali-
 qua ex illis dicuntur. &
 propterea in eodē incon-
 tinentem & intemperā-
 tem ponimus, atq; conti-
 nentem & temperantē,
 sed nō ex illis quempiā,
 quòd in ijsdem quodam
 modo uoluptates dolo-
 resq; uersentur. Ac hi
 quidem in his uersantur,
 sed

σωματικὰς ἀπολαύσεις,
 ὡς δὲ λέγομεν τὸν σώ-
 φρονα καὶ ἀνόλαστον, ὁ
 μὴ τῷ προαιεῖσθαι τῶν
 τῆς ἡδέως διώκων τὰς
 ὑπόβολας, καὶ τῶν λυ-
 πηρῶν φύγων, πένης,
 καὶ δίψης, καὶ ἀλείας,
 καὶ ψύχους, καὶ πάντων
 τῶν ὡς δὲ ἀφ' ἑνὸς καὶ γυν-
 σιν, ἀλλὰ παρὰ τὴν προ-
 αἴρεσιν καὶ τὴν διανοί-
 αν ἀνδρατὴς λέγεται, οὐ
 κατὰ πρόθεσιν. οἱ ὡς δὲ
 τὰς δὲ κατὰ πόρον ὁρῶν,
 ἀλλ' ἀπλῶς μόνον. σημεῖ-
 ον δέ. καὶ γὰρ μαλακοὶ
 λέγονται ὡς δὲ ταύτας, πε-
 ρὶ ἐνείνων ἢ ἑδονῶν.
 καὶ διὰ τῆς εἰς ταὐτὸ
 τὸν ἀνδρατὴ καὶ ἀνόλα-
 στον τίθεμεν, καὶ ἐγχε-
 ῖν καὶ σώφρονα. ἀλλ' ἐν
 ἐνείνων ἑδονῶν. διὰ τὸ
 ὡς δὲ τὰς αὐτὰς πῶς ἡδον-
 ας καὶ λύπας εἶναι. οἱ
 δ' εἰσὶ μὲν ὡς δὲ ταῦτα,
 ἀλλ'

ἀλλ' ὅχως αὐτὸς εἰσὶν·
 ἀλλ' οἱ μὲν προαιρῶνται,
 οἱ δ' ὅς προαιρῶνται. διὸ
 πολλοὺ ἀνόλαστον αὖ εἰ
 ποίμεν, ὅστις μὴ δ' ἐπι-
 θυμῶν, ἢ ὑγρέμα διώκει
 τὰς ὑπερβολὰς, καὶ φύ-
 γει μετρίας λύπας, ἢ τῷ
 τοιοῦτος διὰ τὸ ἐπιθυ-
 μῆν σφόδρα. τί γὰρ αὖ
 ἐν εἶνος ποιήσας, εἰ προσ-
 γένοιτο ἐπιθυμία γεαν-
 ῆ, καὶ πρὸς τὰς τῶν ἀ-
 ναγκαιῶν ἐνδείαν, λύ-
 πη ἰσχυρά. ἐπεὶ ὅς τῶν ἐ-
 πιθυμιῶν καὶ τῶν ἡδέ-
 ων, αἱ μὲν εἰσι τῷ γένει
 καλῶν καὶ σωφραδαιῶν·
 τῶν γὰρ ἡδέων οὐκ αὖ φύ-
 σει αἰρετά· τὰ δ' οὐκ ἀν-
 τία τούτων· τὰ δὲ με-
 ταξὺ, καθάπερ διείλο-
 μον πρότερον. οἷον χρή-
 ματα, καὶ ἡδονή, καὶ
 νίκη, καὶ τιμή. πρὸς δ' ἀ-
 παντα δὴ καὶ τὰ τοιαῦ-
 τα καὶ τὰ μεταξὺ, ὅς τῷ
 πρὸς-

sed non eodem modo: il-
 li enim eligunt, hi non e-
 ligunt. Itaque magis in-
 temperantem eum dice-
 remus, qui nihil, uel le-
 uiter cupiens, exces-
 sus sectatur, & dolores
 mediocres fugit: quàm
 hunc qui idem facit, quia
 uehementer cupit. quid
 enim faceret ille, si iu-
 uenilis accessisset cupi-
 ditas, & in necessaria-
 rum rerum inopia, ue-
 hemens dolor? quoniam
 uerò cupiditatum & uo-
 luptatum aliæ sunt ex
 ijs quæ genere sunt ho-
 nestæ ac probæ (nam iu-
 cundorum nonnulla na-
 tura sunt expetenda, a-
 lia his contraria, aliæ me-
 dia, sicut prius distinxi-
 mus, ut pecuniæ, lucrū,
 uictoriæ, & honor) in
 omnibus profectò & ta-
 libus, & medijs, nō quia
 affi-

afficiuntur, et cupiunt, et
 amant, vituperantur, sed
 quia quodam modo et exce-
 dunt. Idcirco quicumque praeter
 rationem vel superan-
 tur, vel persequuntur ali-
 quid ex iis quae natura
 sunt honesta et bona, ut
 illi qui honori, et magis quam
 oportet, student, vel libe-
 ris et parentibus (bona
 enim haec sunt, et laudantur
 qui in iis student: sed
 in his tamen excessus etiam
 quidam est, si quis quem-
 admodum Niobe aduer-
 sus Deos pugnet, aut er-
 ga patrem ita esset affe-
 ctus, ut Satyrus qui Philo-
 lopator appellabatur.
 Valde enim insanire ui-
 debatur) nulla sane in his
 prauitas quidem existit, ob
 id quod dictum est: quod
 unum quodque per se sit ex
 iis quae natura sunt ex-
 petenda: pravi tamen et
 fugien.

παίχειν καὶ ἐπιθυμῆναι
 καὶ φιλεῖν ψέγονται, ἀλλὰ
 τῷ ὧς, καὶ ὑπερβάλ-
 λειν. διὸ ὅσοι μὲν παρὰ
 τὸν λόγον ἢ λιγυροῦν-
 ται, ἢ διώνουσι τῶν φύ-
 σει τι καλῶν καὶ ἀγα-
 θῶν, οἷον οἱ πόρῃ τιμῆς,
 καὶ μᾶλλον ἢ δεῖ πονοῦ-
 δάζοντες, ἢ πόρῃ τένης
 καὶ γονέας· καὶ γὰρ ταῦ-
 τα τῶν ἀγαθῶν· καὶ ἐ-
 παινοῦνται οἱ πόρῃ ταῦ-
 τα πονοῦντες· ἀλλ' ὅ-
 μως ἐστὶ τις ὑπερβολή,
 καὶ ἐν τούτοις, εἴ τις ὥς
 πόρῃ ἡ Νιόβη μάχοιτο καὶ
 πρὸς τὰς θεάς, ἢ ὥς πόρῃ
 Σάτυρος ὁ Φιλοπάτωρ
 ἐπιμαχόμενος, πόρῃ
 τὸν πατέρα· λίαν γὰρ
 ἐδύνηται μωραίνειν· μο-
 χθηεῖα μὲν οὖν οὐδ' ἐμίσ-
 πόρῃ ταῦτ' ἐστὶ, διὰ τὸ
 εἰρημόνον· ὅτι φύσει τῶν
 αἰρετῶν ἐναστὸν ἐστὶ δι-
 αυτό· φαντασθὲν δὲ καὶ

φονταὶ αὐτῶν εἰσὶν αἱ
ὑπόβολαι. ὁμοίως ἢ ἔῃ
ἀνρασία. ἢ γὰρ ἀνρα-
σία οὐ μόνον φοντὸν,
ἀλλὰ καὶ τῶν ψεντῶν
ἐστὶ. δι' ὁμοιότητα ἢ τοῦ
πάθους, προσεπιτιθέν-
τες τὴν ἀνρασίαν, πε-
ρὶ ἐνάστου λέγουσιν, οἷον
λακὸν ἰατρὸν, καὶ λα-
νὸν ὑποκριτὴν, ὃν ἀ-
πλῶς ἐν αὐτῷ εἴποιον λα-
νόν. ὥς πορ οὐδ' ἐνταῦ-
θα διὰ τὸ μὴ λαλίαν εἶ-
ναι ἐνάστῃ αὐτῶν, ἀλ-
λὰ τῷ ἀνάλογον ὁμοί-
αν. οὕτω δηλονότι κα-
τὰ ὑποληπτόν μόνον ἀ-
νρασίαν καὶ ἐνγράφει-
αν εἶναι, ἢ τίς ἐστὶ πορ
τὰ αὐτὰ τῇ σωφροσύ-
νῃ καὶ τῇ ἀπολασίᾳ. πε-
ρὶ ἢ θυμὸν κατ' ὁμοιότη-
τα λέγομεν. διὸ καὶ προσ-
τιθέντες, ἀνρατῇ θυμῷ,
ὥς πορ τιμῆς, καὶ λιρ-
δος φάμεν.

fugiendi excessus ipsorum
sunt. simili modo quoque,
neque incontinentiam. nam in-
continentiam non modò fugi-
enda, uerū ex ijs est quæ ui-
tuperanda sunt. ex affe-
ctus tamen similitudine,
incontinentiam adiungen-
tes, de unoquoque dicunt,
ut malū medicū, et ma-
lū histriōnem, quem sim-
pliciter malū nullo mo-
do dicerent. Quemad-
modū neque hīc quod u-
nūquodque ipsorum non ui-
tiū, sed proportionē simi-
le sit, ita uidelicet etiā il-
lic existimandū est, inco-
tinentiam et continentiam
eam duntaxat esse, quæ
in ijsdem in quibus tem-
perantia uersatur, et in
temperantia. In ira ue-
rò per similitudinē dici-
mus: ob id etiā addentes,
ira incontinentem, ueluti
honoris, et lucri dicimus.

5 Cum aut nonnulla in
cunda natura sint, atque
ex his alia simpliciter,
alia pro generibus et a-
nimalium et hominum:
nonnulla uerò non sint,
sed partim oblesioni-
bus, partim cōsuetudine
fiant, partim ob naturas
prauas, in horū singulis
inspicere similes habi-
tus possumus, dico aut fe-
rinos, cuiusmodi erat
mulier, quam grauidas
rescindentē, foetus deuo-
rare cōsueuisse inquiūt:
uel quibus aiunt quosdā
efferatos circa Pontum
oblectari, alios crudis, a-
lios hominum carnibus,
alios sibi inuicem infan-
tes ad epulandum mu-
tuare: uel quod de Pha-
laride dicitur: hi qui-
dem ferini habitus sunt,
alij uerò nōnullis ex mor-
bo et insania cōtingūt:

ut

Ἐπεὶ δ' ἐστὶν οὐκ
μὲν ἡδέα φύσει, καὶ τῶν
τῶν τὰ μὲν ἀπλῶς, τὰ
ἢ κατὰ γένη καὶ ζώον
καὶ ἀνθρώπων, τὰ δ'
ἐν ἑστὶν· ἀλλὰ τὰ μὲν
διὰ πηρώσεις, τὰ δὲ δι'
ἐθῆ γίνεται, τὰ δὲ διὰ
μοχθηρὰς φύσεις, ἐστὶ
καὶ πόρι τούτων ἑκα-
στα παρὰ πλησίον ἰδεῖν
ἔξεις· λέγω δὲ τὰς θη-
ριώδεις, οἷον τὴν ἀν-
θρώπων, καὶ λέγουσι τὰς
λυούσας ἀναχίζουσας,
τὰ παῖδια κατεδίειν,
ἢ οἷοις φασὶ χαίρειν οὐκ
οὐς τῶν ἀπηγελομένων
πόρι τὸν Πόντον, τοὺς
μὲν ὠμοῖς, τοὺς ἢ λιγέ-
ειν ἀνθρώπων, τὰς ἢ τὰ
παῖδια διανέζειν ἀλλή-
λοις εἰς σὺν χάιν, ἢ τὸ πε-
εὶ Φάλαριν λεγόμενον.
αὗται μὲν θηριώδεις,
αἱ ἢ διὰ τὴν νόσον γίνον-
ται καὶ μανίαν οὐκ οἷος
ὥσπερ

ὥς πορὸ τῶν μητόρα καὶ
 θιόρσους καὶ φαγῶν,
 καὶ ὁ τῶν συνδούλου τὸ
 ἥπαρ. αἱ δὲ νοσηματώ-
 δεις, ἢ ἐξ ἔθους, οἷον αἱ
 τῶν τειχῶν τήλσεις, καὶ
 ὀνύχων τρώξεις, ἐτι δ'
 ἀνθρώπων καὶ γῆς. πρὸς
 ἧς ταῖς, ἢ τῶν αἰσθη-
 σίων τοῖς ἄρρεσι. τοῖς
 μὲν γὰρ φύσει, τοῖς δ'
 ἐξ ἔθους συμβαίνουσιν.
 οἷον τοῖς ἐπιβομῶν ἐν
 παιδίῳ. ὅτοις μὲν οὖν
 φύσει αἰτία, τούτους
 μὲν οὐδ' αὖ εἰς εἰποιεν
 ἀνθρώποις. ὥς πορὸ οὐδὲ
 τὰς γυναῖκας, ὅτι δὴ ὀ-
 πύουσι, ἀλλ' ὀπύονται.
 ὥσαύτως δὲ καὶ τοῖς νο-
 σηματωδῶς ἔχουσι δι-
 ἔθος. τὸ μὲν οὖν ἔχειν
 ἐκαστα τούτων, ἐξ ὧν τῶν
 ὄρων ἐστὶ τῆς κακίας καὶ
 θάπορ καὶ ἡ θηριότης. τὸ
 δ' ἔχοντα λιγυτέρῃ ἢ λιγυ-
 τέρῳ, ὅχι ἀπλῆ ἀνθρώ-
 πια,

ut qui matrē mactavit,
 & comedit, & qui con-
 serui iecur. alij aut mor-
 bosi sunt, uel ex consue-
 tudine, ut pilorum euul-
 siones, unguium rofiones,
 carbonum etiam & ter-
 ræ. præterea uenerco-
 rum usus cum maribus:
 alijs enim natura, alijs
 consuetudine eueniunt,
 ut illis qui à pueritia as-
 sueuerunt. Quibuscunq;
 igitur in causa est natu-
 ra, eos incōtinētes appel-
 laret nemo: sicut neque
 fœminas, quòd non in-
 cubent, sed succubent:
 simili modo neque qui
 ex consuetudine morbo-
 si sunt. Ac habere qui-
 dem unumquodque hor-
 rum, uitij terminos ex-
 cedit, perinde atque fe-
 ritas: habentem tamen
 superare, uel superari,
 non simplex incominen-

tia est, sed ex similitudine, sicut etiā in ira hoc affectiōis modo affectus, nō incōtinens dicendus est. omne enim excedens uitii & insipientia, & timiditas, & intēperātia, & acerbitas, partim ferinae, partim morbose sunt. quidā enim talis natura est, ut omnia timeat, etiā si mus obstrepuerit, ferina timiditate timidus. quidā uerō selem ex morbo timebat, ut ex insipientib. alij qui ratio cinari nequeunt, & sensu tantūmodo uiuūt, ferini sunt, cuiusmodi nō nulle longinquorū barbarorū nationes sunt. alij aut ex morbis, ut comitialibus, aut insanijs morbofi sunt. fieri uerō potest, ut ex his aliqua interdum quispiam habeat tantū, & non superetur: dico,

ut

σία, ἀλλ' ἢ λιὰ θ' ὑμοιότατα, λιὰ θάπορ' ἰαὶ τὸν πόρ'ι τὴς θυμὸς ἔχοντα τὸτον τὸν τρόπον τῶν πάθους, ἀνγκάτῃ δ' ἔλεντέον. πᾶσα γὰρ ὑπόρ' βάλλουσα λιανία καὶ ἀφροσύνη, καὶ ἀγλία, καὶ ἀπολασία, καὶ χαλεπότης, αἱ μὲν θηριώδεις, αἱ ἡ νοσηματώδεις εἰσὶν. ὁ μὲν γὰρ φύσει τοιῦτος, οἷος διεδικῶναι πάντα, λιὰρ ψοφήσῃ μῦς, θηριώδης δὲ δειλίαν δειλός. ὁ δὲ τὴν γαλῆν ἐδεδίξ' ἀπ' νόσον. καὶ τῶν ἀφρόνων, οἱ μὲν ἐν φύσεως ἀλόγοι, καὶ μόνον τῇ αἰσθήσει ζῶντες, θηριώδεις, ὥς πόρ' οὐα γόνῃ τῶν πόρ'ω βαρβαρίων. οἱ ἡ διὰ νόσους, οἷον τὰς ἐπιληπτικὰς, ἢ μανίας, νοσηματώδεις. τῶν δ' ἐστὶ μὲν ἐχαρτίνων οὐκ ὅτι μόνον, μὴ λιγυτῆσαι δέ, λέγω ἡ, οἷον

οἷον εἰ Φάλαρις λιπατέ-
 χον, ἐπιθυμῶν παιδίου
 φαγῆν, ἢ πρὸς ἀφοδι-
 σίωρ ἄτοπον ἡδονὴν.
 ἐστὶ δὲ λιὰ λιπατέσθαι,
 μὴ μόνον ἔχειν. ὥσπερ
 οὖν λιὰ μοχθηρία, ἢ μὲν
 λιὰτ' ἀνθρώπου ἀπλῶς
 λέγεται μοχθηρία. ἢ
 δὲ λιπατὰ πρόδεσιν, ὅτι
 θηριώδης ἢ νοσηματώ-
 δης. ἀπλῶς δ' οὐ. τὸν
 αὐτὸν τρόπον δὴλον ὅ-
 τι λιὰ ἀνδρασία ἐστὶν, ἢ
 μὲν θηριώδης, ἢ δὲ νο-
 σηματώδης. ἀπλῶς δὲ
 ἢ λιπατὰ τὴν ἀνθρωπι-
 νὴν ἀνολασίαν μόνον.
 ὅτι μὲν οὖν ἀνδρασία
 λιὰ ἐγχεῖται ἐστὶ μόνον
 πρὸς ἀπὸρ ἀνολασίαν
 λιὰ σωφροσύνη, λιὰ ὅτι
 πρὸς τὰ ἄλλα ἐστὶν ἄλ-
 λο εἶδος ἀνδρασίας, λεγό-
 μενον λιπατὰ μεταφο-
 ραί, λιὰ οὐχ ἀπλῶς, δὴ-
 δον.

ΟΤΙ

ut si Phalaris se cohibuisset, cupiens infamē edere, et uenereorū nefariā uoluptatem: fit etiā ut superetur, nō solū habeat hæc aliquis. quemadmodum igitur et prauitas, ea quidem quæ hominī congruit, simpliciter prauitas dicitur, alia uerò cum additione appellatur ferina, uel morbosa, non simpliciter, eodem modo scilicet incontinentia est. alia ferina, alia morbosa: simpliciter uerò sola ea quæ intemperantiæ humanæ respon- det. Incontinentiā itaq; et cominentiā in ijs tantum uersari in quibus intemperantia et tempe- rantia, et in alijs aliam incontinentiæ speciē esse quæ per trāslationem dicatur, et non simplici- ter, perspicuum est.

Σ 4

ΜΙ-

6 Minus uerò etiā turpem esse incontinentiā iræ, q̄ cupiditatum, obseruemus. ira enim audire quidem rationē in aliquo uidetur, non attentē tamen audire: quemadmodum festini ministri, qui prius q̄ omne quod dicitur audiuerint, excurrunt: deinde officio desunt: canes quoq; ante quā inſpexerint an amicus sit, si strepitum tantummodo fecerit, latrant: ita ira ob seruerem celeritatēque naturæ, audiens quidē, sed non quid præcipiatur attendens ad uindictam irruit. Nam ratio quidem uel imaginatio contumeliam aut contemptum monstrauit, ipsa, quasi iam concluderit bellum ei esse inferendum, statim ferocit: at cupiditas, si tan-

ΟΤΙ ἢ καὶ ἥττορ αἰσχρὰ ἀνδρασία ἢ ὁ θυμὸς, ἢ ἡ τῶν ἐπιθυμιῶν, θεωρησωμεν. εἴοιμε γὰρ ὁ θυμὸς ἀνούειν μὲν τι τοῦ λόγου· παραινόμεν δέ. *καθ' ἅπας οἱ ταχῆς τῶν διακόνων, οἱ πρὶν ἀνοῦσαι πᾶν τὸ λεγόμενον, ἐνθέουσιν, εἰτα ἁμαρτανόουσι τῆς πράξεως· καὶ οἱ κυνέες, πρὶν σπένχασθαι εἰ φίλος, ἀνμόνον φοβήσῃ, ὑλαντοῖσι· οὕτως ὁ θυμὸς διὰ θορμότητα καὶ ταχύτητα τῆς φύσεως, ἀνούσας μὲν, ἐν ἐπίταγμα δέ ἀνούσας, ὁρμάει πρὸς τὴν τιμωρίαν· ὁ μὲν γὰρ λόγος ἢ ἡ φαντασία, ὅτι ὕβρις ἢ ὀλιγωρία, ἐδήλωσεν· ὁ δέ, ὥς πᾶς συλλογισάμενος ὅτι δὲ τῷ τοιούτῳ πολεμῆν, χαλεπαίνει σὺ θύς· ἢ δὲ ἐπιθυμία, εἰ*

ἐκείνῳ μόνον εἶπεν ὅτι ἡδὺν
 ὁ λόγος ἢ ἡ αἰσθησις, ὁρ-
 μᾶ πρὸς τὴν ἀπόλαυ-
 σιν. ὥστ' ὁ μὲν θυμὸς ἀ-
 πολυθεῖ τῷ λόγῳ πῶς ἢ
 δὲ ἐπιθυμία, οὐκ αἰσίων
 οὖν. ὁ μὲν γὰρ τοῦ θυ-
 μοῦ ἀνδρατὴς, τοῦ λό-
 γου πῶς ἡττάται· ὁ δὲ
 τῆς ἐπιθυμίας, καὶ ὅτ' αὐ-
 τοῦ λόγου. ἐτι τῶν φυσικῶν
 συγγνώμην μᾶλλον ἀ-
 πολυθεῖν ὁρᾷ, ἐπεὶ
 καὶ ἐπιθυμίας ταῖς τοι-
 αῖς αὐταῖς μᾶλλον, ὅσαι λογ-
 ναὶ πᾶσι, καὶ ἐφ' ὅσον
 λογισαί· ὁ δὲ θυμὸς φυσι-
 κώτερον, καὶ ἡ χαλε-
 πότης τῶν ἐπιθυμιῶν,
 τῶν τῆς ὑπερβολῆς καὶ
 τῶν μὴ ἀναγκαίων. ὥσ-
 περ ὁ ἀπολογούμενος
 ὅτι τῶν πατέρων ἡττοί-
 καὶ γὰρ ὅτος, ἐφη τὸν
 ἑαυτοῦ, καὶ εἶνος τὸν ἄ-
 νωτον· καὶ τὸ παιδίον
 δέξας, καὶ ὅτος ἐμὲ, ἐ-
 φη,

si tantum ratio aut sen-
 sus suaue esse dixerit, ad
 fruendum festinat. qua-
 re ira rationem quodam
 modo sequitur, cupiditas
 minime. turpior igitur
 est. iræ enim incōtinens
 à ratione quodam modo
 uincitur, hic uerò à cupi-
 ditate, nō à ratione. præ-
 terea naturales uenia
 magis sequi appetitiones
 (uidetur) cum eas etiam
 cupiditates magis, quæ
 communes omnib. sunt,
 et quatenus sunt com-
 munes: at iracundia, et
 acerbitas naturalis ma-
 gis est quàm cupiditates
 excessus, et non neces-
 sariæ. Quemadmo-
 dum ille qui se excusa-
 bat quòd patrem uer-
 berasset: nam hic, in-
 quit, suum, et ille supe-
 riorē: et monstrans puel-
 lum, hic etiam me, in-
 quit,

quit, ubi uir euaserit. cognatum enim nobis est. ille quoq; qui trahebatur à filio, ad sôres destitère iubebat: nā se quoq; consq; patrem suū traxisse. Præterea iniustiores sunt q̄ magis insidiosif. iracundus quidē certē nō est insidiosus, nec ira, sed apertus: at cupiditas, ut Venerem dicunt,

Nā fraudes neſtentis cyprigenæ, 
Zonā de pectore soluit.

Homerus:

Hæc fraus est, quæ uel prudentes decipit ipsos.

Quare si iniustior et turpior incontinentia hæc est, q̄ ea quæ in ira uersatur,  simpliciter incontinentia, et quodā modo uitiiū est. Præterea nemo dolore affectus libidinetur: quisquis aut iratus facit,

φη, ὅταν ἀνὴρ γόνῃται, συγγενὲς γὰρ ἡμῖν. καὶ ὁ ἐλπίσας ὑπὸ τῆς ἡδονῆς παύεσθαι ἐνέλυσεν πρὸς ταῖς θύραις. καὶ γὰρ αὐτὸς ἐλπίσαι τὸν πατέρα γαμέχους ἐν ταύθαις. ἐτι ἀδελφωτόροι οἱ ἐπιβλητόροι. ὁ μὲν δὲ θυμώδης ἐν ἐπίδοσιν, ὁ δὲ θυμὸς, ἀλλὰ φανερὸς· ἡ δὲ ἐπιθυμία λαθὰρ ἐστὶν τῷ Ἀφροδίτῃ φασι, Δολοπλόους γὰρ λυπεῖ γένεσι. καὶ τὸν λυσσὸν ἰμαίντα,

Ομηρος·

Γάρφασις ἦτ' ἐκλεφε νόον πύνα πόρφρονέοντος.

ὥς τ' ἀπὸρ ἀδελφωτέα καὶ αἰσχίωρ ἢ ἀνδρασία αὐτῇ τῆς πόρῃ τὸν θυμὸν ἐστὶ, καὶ ἀπλῶς ἀνδρασία καὶ λιανία πῶς. ἐτι δὲ οἱς ὑβρίζει λυπούμενος· ὁ δὲ ὀργῇ ποιοῦν πᾶς,

πᾶς, ποιεῖ λυπούμενος·
 ὁ δ' ὑβρίζων, μεθ' ἡδονῆς.
 εἰ οὐκ οἷς ὀργίζεται μά-
 λιστα δίναιον, ταῦτα ἀ-
 δικώτερά, καὶ ἡ ἀνδρα-
 σία ἢ δι' ἐπιθυμίαν. οὐ
 γὰρ ἐστὶν ἐν θυμῷ ὕ-
 βρις. ὥς μὲν τοίνυν
 αἰχίωον ἢ πόρῃ ἐπιθυμί-
 ας ἀνδρασία τῆς πόρῃ
 τοῦ θυμοῦ, καὶ ὅτι ἐστὶν
 ἡ ἐνὸς αἵματος καὶ ἀνδρα-
 σία πόρῃ ἐπιθυμίας καὶ
 ἡδονᾶς σωματικᾶς, δι᾽
 αὐτῶν δὲ τοῦ-
 τωρ τὰς διαφορὰς λη-
 πτέον. ὥς πόρ γὰρ εἰρη-
 ται κατ' ἀρχαίς, αἱ μὲν
 ἀνθρωπιναί εἰσι καὶ φυ-
 σικαί, καὶ τῷ γόνει, καὶ
 τῷ μεγέθει· αἱ δὲ θη-
 ριώδεις, αἱ δὲ καὶ διὰ
 πηγῶσεις, καὶ νοσήμα-
 τα. τούτων δὲ πόρῃ
 τὰς πρώτας σωφροσύνη
 καὶ ἡ ἀπολασία μόνον
 ἐστὶ, διὸ καὶ τὰ θηρία,

ὅτι

facit, cum dolore facit:
 qui uerò libidimatur,
 cum uoluptate. Si igitur
 ob quæ indignari ma-
 ximè conuenit, ea sunt
 iniustiora, incontinen-
 tia quoque ex cupidita-
 te erit. Nam in ira li-
 bidinari non est. incon-
 tinentiam itaque cupi-
 ditatum esse turpiorem
 quàm iræ, continentiam
 item & incontinentiam
 in cupiditatibus & uo-
 luptatibus corporeis uer-
 sari, constat. Harum au-
 tem ipsarum differen-
 tiæ sumendæ sunt. Sicut
 enim à principio dictum
 fuit, aliæ humanæ sunt
 ac naturales, & genere
 & magnitudine: aliæ fe-
 rinæ, aliæ ex oblationi-
 bus et morbis, ac in harti
 primis temperantia &
 intemperantia solū uer-
 satur: itaque bestias

neq;

neq; temperantes, neq;
 intemperantes dicimus,
 nisi per translationem:
 et si quo alio omnino dif-
 fert animalium genus ali-
 ud ab alio libidine, et sa-
 lacitate, et omniū uora-
 citate. Nō enim electio-
 nem, neq; rationē habēt,
 sed excesserunt ē natu-
 ra, ueluti furentes homi-
 nes. feritas autem minus
 quā uitiū est, sed horri-
 bilius. Nō enim est cor-
 rupta, quemadmodū in
 homine, optima pars sed
 non habet simile. nanq;
 est ac inanimatum cum
 animato contulisse, utrū
 peius sit. Minus enim ad
 nocendum idonea est
 semper prauitas non ha-
 bentis principium: intel-
 ligentia autem est prin-
 cipium. Perinde igitur
 est ac iniustiam cum in-
 iusto homine conferre.

utrum-

οὔτε σώφρονα, οὔτε ἀ-
 νόλαστα, λέγομεν, ἀλλ'
 ἢ κατὰ μεταφοράν. καὶ
 εἰ τινι ὅλως ἄλλω πρὸς
 ἄλλο διαφορά γένος τῶν
 ζώων ὕβρις, καὶ σιναμω-
 εῖα, καὶ τῷ παμφάγῳ
 εἶναι. οὐ γὰρ ἔχει προκί-
 ρησιν, ὅδε λογισμὸν, ἀλ-
 λ' ἐξέστηκε τῆς φύσεως,
 ὥσπερ οἱ μαϊνόμενοι
 τῶν ἀνθρώπων. ἐλατ-
 τὸν δὲ θηριότης, κακί-
 ας· φοβόρῳτόρον δέ. οὐ
 γὰρ διέφθαρται τὸ βέλ-
 τιστον, ὥσπερ ἐν τῷ ἀν-
 θρώπῳ, ἀλλ' οὐκ ἔχει
 ὁμοιοῦν, ὥσπερ ἀψυ-
 χον συμβαλεῖν πρὸς ἐμ-
 ψυχον, πότόρον κακί-
 ον. ἀσινεστέρα γὰρ ἢ
 φαυλότης αἰεὶ, ἢ τοῦ μὴ
 ἔχοντος ἀρχὴν· ὁ δὲ
 νοῦς ἀρχή. παρὰ πᾶσι
 σιόν οὐδ' τὸ συμβάλ-
 λειν ἀδινίαν πρὸς ἀν-
 θρώπον ἀδινον. ἐστὶ
 γὰρ

γὰρ ὥς ἐνάτορον ἰάνι
ορ. μυριοπλάσια γὰρ αὐ
ἰανὰ ποιήσας ἀνθρώ
πος ἰανὸς, θηρίον.

Γερὶ δὲ τὰς δι' ἀ-
φῆς καὶ γούσεως ἡδον-
νὰς καὶ λύπας, καὶ ἐπι-
θυμίας καὶ φυγὰς, πόρι
αὖς ἢ τε ἀπολασσία καὶ
ἡσυχασμός, διωρίσθη
πρότορον, ἐστὶ μὲν οὐ-
τως ἔχειν, ὥστε ἡττῶ-
σθαι καὶ ὧν οἱ πολλοὶ
ἡρέττους. ἐστὶ δὲ ἡγα-
τῆρ, καὶ ὧν οἱ πολλοὶ
ἡττῶν. τούτων δ' ὁ
μὲν πόρι ἡδονὰς, ἀ-
πραγμῆς, ὁ δ' ἐγχερατῆς.
ὁ δὲ πόρι λύπας, μα-
λακὸς, ὁ δὲ ἡαρτερι-
νός. μεταξὺ δὲ τῶν
πλείστων ἔξαις, ἡδὲν εἰ
πέπωσι μάλλον πρὸς τὰς
χαίρας. ἐπεὶ δ' ὅντιαι
τῶν ἡδονῶν ἀναγκαστικαί
εἰσιν, αἱ δ' ἔσθαι καὶ μέτρι-
αί. αἱ δ' ἐν πόρῳ καὶ

ἔσθαι

utrumq; enim quodāmodo
peius est. millies enim
plura mala homo malus
fecerit, quā bestia.

At uerò erga tactus ⁊
gustusq; uoluptates et
dolores, cupiditates itē
⁊ fugas, in quib. ⁊ in-
temperantia ⁊ tempe-
rantia definita prius est,
ita se habere quissimā po-
test, ut etiā quibus plerū-
que sunt superiores, uin-
catur: potest ⁊ supera-
re, quibus etiam plerūq;
sunt inferiores. ex his ap-
tem q̄ in uoluptatib. uer-
satur, alter incontinēs,
alter cōtinēs: qui in dolo-
ribus, alter mollis, alter
est tolerans. plurimorū
uero habitus medijsunt,
licet magis ad deterio-
res declinēt. sed quānōnul-
lae uoluptates necessariae
sūt, aliae nō sunt, ⁊ qua-
dantenus: excessus uerò

no

nō sunt, nec defectus: simili modo etiā in cupiditatibus et doloribus res habet: quod excessus persequitur iucundarū rerū, uel quia excessus sunt, uel ex electione et propter ipsas, nullāque aliā ob rem euenientē, intemperans est. Necesse enim est, ut hūc nō poeniteat: quare est incurabilis: qui uerō deficit, est huic oppositus: quod est medium, temperans. simili modo quoque qui fugit corporeos dolores, nō quia sit inferior, sed ex electione. at eorū qui nō eligunt, alter ducitur uoluptate: alter, quia fugit dolorē ex cupiditate prouenientem, quare inter se differunt. unicuique uerō peior esse uideatur, si quis non cupiens, aut leuiter, turpe aliquid ageret, quā si uehementer cupiens: et si nō

ira-

ἔ, ἔ, ἡ αἰ ἐλλείψας ὁμοίως ἢ καὶ πρὸς ἐπιθυμίας ἐχρὲ καὶ λύπας, ὁ μὲν τὰς ὑπερβολὰς διώκων τῶν ἡδέων, ἢ καὶ ὑπερβολὰς, ἢ διὰ προαίρεσιν, καὶ δι' αὐτὰς, καὶ μὴ δι' ἔσθρον ἀποβαῖνον, ἀνόλαστος. ἀν' ἀγνη γὰρ τῶτον μὴ εἶναι μεταμελῆσιμόν. ὥς τ' ἀνίατος. ὁ ἢ ἐλλείπων ὁ ἀντιμέμενος. ὁ ἢ μέτος, σῶφρων. ὁμοίως ἢ καὶ ὁ φύγων τὰς σωματικὰς λύπας, μὴ δι' ἡτταν, ἀλλὰ διὰ προαίρεσιν. τῶν ἢ μὴ προαιρεσμένων, ὁ μὲν ἄγεται διὰ τὴν ἡδονὴν. ὁ δὲ διὰ τὸ φύγειν τὴν λύπην, τὴν ἀπὸ τῆς ἐπιθυμίας ὥς τε διαφύγειν ἀλλήλων. πάντι ἢ ἀν' ὁλοξρε χείρων εἶναι, εἴ τις μὴ ἐπιθυμῶν, ἢ ἡρέμα πράττοι τι αἰσχρὸν, ἢ εἰ σφόδρα ἐπιθυμῶν καὶ εἰ μὴ

ὀργῇ

ὀργιζόμενος τύπῃσι, ἢ εἰ
 ὀργιζόμενος. τί γὰρ αὐτὸν
 ἐπείκει ἐν πάθει ὥρ. διὸ
 ὁ ἀνόλαστος χείρων τῷ
 ἀνδρατῆς. τῶν δὲ λεχθέντων
 τῶν, τὸ μὲν μαλακίας εἶ-
 δος μακρόν. ὁ δὲ ἀνόλα-
 στος. ἀντίκειται ἢ τῷ μὲν
 ἀνδρατῇ ὁ ἐγνρατῆς, τῷ
 δὲ μαλακῷ ὁ λιερτερι-
 νός. τὸ μὲν λιερτοβῆρ
 ἐστὶν ἐν τῷ ἀντέχειν. ἢ ἢ
 ἐγνράτεια, ἐν τῷ λιερ-
 τεῖν. ἐτοβρον δὲ τὸ ἀν-
 τέχειν καὶ λιερτεῖν, ὥς
 ποβ καὶ τὸ μὴ ἡττᾶσθαι
 τῷ νικᾶν. διὸ καὶ αἰρε-
 τώτοβρον ἐγνράτεια λιερ-
 τερείας ἐστὶν. ὁ δὲ ἐλλεί-
 πων, πρὸς αὐτοὺς πολλοὺς
 καὶ ἀντιτείνουσι, καὶ δύ-
 νανται, οὗτος μαλακός
 καὶ τρυφῶν. καὶ γὰρ ἢ
 τρυφῇ, μαλακία ἴσις ἐστὶν.
 ὅς ἐχέλει τὸ ἰμάτιον,
 ἵνα μὴ πονήσῃ τὸν αὐ-
 τὸν τοῦ αἰρεῖν λυπλιν.

καὶ

Et si non iratus uerbe-
 ret, quàm si iratus. quid
 enim faceret, si affectus
 esset? ideo intemperans
 incōtinente deterior est.
 Ex dictis uerò altera
 mollitiæ species magis
 est: alter est incōtinens.
 opponitur autem incon-
 tinenti continens, et mol-
 li tolerans. Tolerare e-
 nim in resistendo est,
 continentia in continen-
 do. Diuersum autem
 est resistere et conti-
 nere, ut etiam non supe-
 rari à uincendo. Ob
 idque continentia quàm
 tolerātia optabilior est.
 Qui uerò deficit aduer-
 sus quæ plerique renis-
 tuntur, et præualent,
 is mollis est et delicat-
 us (deliciæ enim mol-
 litia quædam est) qui
 pallium nō gestat, ne tol-
 lendi molestia laboret:

Et dum defatigatum i-
 mitatur, miserum se ef-
 se non existimat, cū mi-
 sero similis sit. Pari mo-
 do quoq; res habet, in cō-
 tinentia Et incontinen-
 tia. non enim si quis ue-
 hementibus Et modum
 excedentibus uoluptati-
 bus, aut doloribus uinci-
 tur, id mirum est, quin
 uenia etiam dignum, si
 resistens (ut Theodecti
 Philoctetes à uipera i-
 ctus, aut Carcini in Alo-
 pe Cercyon : et sicut ij
 qui cohibere risum niten-
 tes, multum simul risum
 edunt, quale Xenophan-
 to conigit.) sed si quis,
 quibus pleriq; possunt re-
 sistere, ab ijs uincitur, ac
 nequit repugnare, atque
 id nō ex natura generis,
 aut morbo, quemadmo-
 dum in Scytharū regib.
 mollities ex genere est,

Et

καὶ μιμνῆσεν τὸν ἑα-
 μνοντα, ἐν οὗτω αἰσίων
 εἶναι, ἀθλίῳ ὁμοίος ὥρ-
 ὁμοίως ἢ ἔχει καὶ πόρ-
 ἔγχεσθαι καὶ ἀνδρασι-
 αν. ὁ γὰρ εἴ τις ἰσχυρῶν
 καὶ ἰσχυρὰ δυνάμεων ἡδονῶν
 ἢ τῶν ἡδονῶν, θαυμαστὸν,
 ἀλλὰ καὶ συγγνωμονικόν,
 εἰ αὐτὸς τείνῃ, ὥς πόρ-
 ὁ Θεοδέκτις Φιλοκτήτης ὑπὸ τῷ
 ἔχεως πεπληγμένος, ἢ ὁ
 Καρκίνος ἐν τῇ Αλόπῃ Κορ-
 νύῳ· καὶ ὥς πόρ-
 οἱ ἡσυχίᾳ παρῶν μονοὶ τὸν γέ-
 λωτα, ἀθρόον ἐκπαγχά-
 λισιν, οἷον συνέπεσε Ξε-
 νοφάντῳ ἀλλ' εἴ τις πρὸς
 αὐτοὺς οἱ πολλοὶ δυνάμει
 ἀντέχει, τούτων ἢ τῶν
 ταῖς, καὶ μὴ δυνάμει
 αὐτὸς τείνει, μὴ διὰ φό-
 βον τοῦ γένους, ἢ διὰ
 νόσον, οἷον ἐν τοῖς συν-
 θῶν βασιλεύουσιν ἢ μα-
 λανία διὰ τὸ γένος,
 καὶ

καὶ ὡς τὸ θῆλυ πρὸς τὸ
 ἄρρεν διέσκηε . ὁ δὲ ἵ
 καὶ ὁ παιδιώδης, ἀνό-
 λαστος εἶναι ἔστι ἡ μαλα-
 νός . ἡ γὰρ παιδιὰ, αὐ-
 σίς ἐστίν, ἐπὶ ὅρ ἢ ἀνά-
 παυσις . τῶν ἡ πρὸς ταύ-
 την ὑπερβαλλόντων ὁ
 παιδιώδης ἐστίν . ἀνγα-
 σίας ἡ, τὸ μὲν προπέτεια,
 τὸ ἡ ἀδύνα . οἱ μὲν
 γὰρ βουλευσάμενοι, ἢ
 ἐμμενέουσιν οἷς ἐβλυσ-
 σαντο διὰ τὸ πάθος . οἱ
 ἡ, διὰ τὸ μὴ βλυσά-
 σθαι, ἄγονται ὑπὸ τοῦ
 πάθους . οἷοι γὰρ ὡς πόρ
 προγαργαλίσαντες, οὐ
 γαργαλίζονται, ὅτε καὶ
 προαισθόμενοι, καὶ προῖ-
 δόντες, καὶ προεγείραν-
 τες ἑαυτοὺς καὶ τὸν λο-
 γισμόν, ἔχουσιν ὑπὸ
 τοῦ πάθους . οὐτ'
 ἀν' ἡδὺν ἢ, οὐτ' ἀν' λυπη-
 ρόν . μάλιστα δὲ οἱ ὅξεις
 καὶ μελαγχολικοὶ, τὸν
 προ-

Et sicut foemina à mari
 discessit . Iocosus quo-
 que esse intemperans ui-
 detur, sed est mollis .
 locus enim relaxatio est,
 siquidem requies est .
 Iocosus uerò ex ijs est
 qui in hac excedunt . In
 continentiae altera pars
 temeritas, altera imbe-
 cillitas est . Nam alij ubi
 consultarunt, in ijs quæ
 deliberauerunt, ob affe-
 ctum non perstant: alij,
 quia non consultarunt,
 ab affectu ducimur . non
 nulli enim, quemadmo-
 dū qui prius titillarint,
 non titillamur, ita quo-
 que cum præsenserint,
 ac præuiderint, seque
 ipsos iam et rationem
 excitant, ab affectu nō
 superamur, nec si iucun-
 dum, nec si molestum fue-
 rit . Præcipuè uerò cele-
 res, et atra bile affecti,

temeraria incōtinētia
sunt incontinentes. illi
enim ob celeritatem, hī
ob uehementiam, ratio-
nem non expectant, pro-
pterea quòd ad sequen-
dam imaginationē sunt
procliuēs.

- 8 At intemperans, si-
cut dictū est, nō is est quē
pœniteat (perstat enim
in proposito) incontinēs
uerò, omnis ad pœniten-
dū procliuius est. quocir-
ca, nō ut dubitauimus, ita
etiā res habet, sed ille in-
curabilis, hic uerò cura-
bilis est. nam prauitas si-
milis est ex morbis aque
inter cutem & tabi: in-
continentia uerò, comi-
tialibus. illa enim conti-
nua, hæc non continua
improbitas est. atq; om-
nino diuersum est incon-
tinentiæ & uitij genus.
uitium enim latet, incon-
tinen-

προπετῇ ἀκρασίᾳ ἐν-
σὶν ἀκρασίῃς. οἱ μὲν γὰρ
διὰ τὸν ταχύτητα, οἱ
δὲ διὰ τὸν σφοδρότη-
τα, ὅτι ἀναμύνουσι, τὸν
λόγον, διὰ τὸ ἀπολοῦν-
θῆτινοὶ εἶναι τῇ φαν-
τασίᾳ.

Ἔστι δὲ ὁ μὲν ἀνό-
λαστος, ὥσπερ ἐλέχθη,
οὐ μεταμελητινός. ἐμα-
μύνει γὰρ τῇ προαιρέ-
σει. ὁ δὲ ἀκρατής, με-
ταμελητινός παῖς. διὸ
οὐχ ὥσπερ ἡπορήσα-
μεν, οὕτω καὶ ἔχει.
ἀλλ' ὁ μὲν ἀνίατος, ὁ
δὲ ἰατός. εἴοιμε γὰρ
ἢ μὲν μοχθηρία τῶν νο-
σημάτων οἷον ὑδὸρ καὶ
φθίσει ἢ ἡ ἀκρασία, τοῖς
ἐπιληπτικοῖς ἢ μὲν γὰρ
συνεχῆς, ἢ δὲ ὁ συνεχῆς
πονηρία καὶ ὅλως ἡ ἔτε-
ρον τὸ γένος ἀκρασίας
καὶ λιανίας. ἢ μὲν γὰρ
λιανία λανθάνει, ἢ ἡ ἀ-
κρασία

πρασία οὐ λανθάνει. αὐ-
τῶν δὲ τούτων βελτί-
ους οἱ ἐνστατικοί, ἢ οἱ
τὸν λόγον ἔχοντες μὲν,
μὴ ἐμμένοντες δέ. ὑπὲρ
ἐλάττωτος γὰρ πάθους
ἡττῶνται, καὶ οὐκ ἀπρο-
βούλῳ τοι, ὥσπερ ἔτε-
ροι. ὁμοίος γὰρ ὁ ἀνδρα-
τὴς ἐστὶ τοῖς ταχὺ μεθυ-
σμομένοις, καὶ ὑπὸ ὀ-
λίγου οἴνου, καὶ ἐλάττω-
τονος ἢ ὡς οἱ πολλοί.
ὅτι μὲν οὖν λιανία ἢ ἀ-
πρασία οὐκ ἐστὶ, φανε-
ρόν· ἀλλὰ πῇ ἴσως. τὸ
μὲν γὰρ πρὸς ἀγαθὴν προαίρε-
σιν, τὸ δὲ κατὰ προαίρε-
σιν ἐστὶν. οὐ μὲν ἄλλ' ὁ-
μοίον γε κατὰ τὰς πρά-
ξεις, ὥσπερ τὸ Δημοδό-
κου εἰς Μιλησίους· Μι-
λήσιοι γὰρ, ἀξιῶντες τοί-
μῳ οὐκ εἰσὶ. διγῶσι
δὲ, οἷά περ οἱ ἀξι-
ωνες τοί· καὶ οἱ ἀνδρατῆς,
ἅδινοι μὲν οὐκ εἰσὶν,
ἀλλ'

continentia non latet. Ex
ijs autem ipsis qui faci-
le dimouentur, melio-
res sunt, quàm qui ra-
tionem habent, atque
non persistunt. à mino-
ri enim affectu supe-
rantur, nec inconsultè
ut alteri sunt. Nam si-
milis incontinens est ijs
qui citò inebriantur, &
paucò uino, & paucio-
re etiam quàm pleri-
que. Incontinentiam igitur
non esse uitium, manife-
stum est, sed quadam ex
parte fortasse. partim e-
nim præter electionem,
partim ex electione est.
quin perinde est, si actio-
nes spectes, ac illud De-
modoci in Milesios: Mi-
lesij enim non sunt qui-
dem insipientes, ea ta-
men agunt quæ insipien-
tes: & incontinentes, in-
iusti quidem non sunt,

iniuste tamē agūt. Quo
niā uerò alter talis est, q
eo q̄ p̄suasus sit, p̄sequa
tur excedētes modū, &
præter rectā rationē cor
poreas uoluptates: alter
aut̄ p̄suasus est, q̄a est ta
lis, qui eas sequatur: ille
profectò dissuaderi faci
le potest, hic nō potest.
Virtus enim et prauitas,
principiū altera corrū
pit, altera conseruat. in
actionib. aut̄ principiū
illud est cuius causa res
fit, ut in mathematicis
hypotheses. neq; igitur il
lic ratio est q̄ docere prin
cipia possit, neq; hic, sed
uirtus uel naturalis, uel
rectē opinādi de princi
pio cōsuetudine parata.
Ac tēperās qdē huiusmo
di est: huic uerò contra
rius, intemperans. est e
tiā quidā q̄ affectu extra
rectā rationē dimouetur:
q̄ em

ἀδιανοῦσι δέ. ἐπεὶ δ' ὁ
μὲν τοιοῦτός ἐστιν, οἷος
μὴ διὰ τὸ πεπεισθαι
διώκειν τὰς ἡαθ' ὑποβ
βολὴν ἡαὶ παρὰ τὸν ὀρ
θὸν λόγον, σωματικὰς
ἡδονάς. ὁ δὲ πεπεισται
διὰ τὸ τοιοῦτος εἶναι, οἷ
ος διώκειν αὐτάς. ἐνεί
κος μὲν οὖν σὺμετάπει
στος, ὁ δ' ἔ. ἢ γὰρ ἀρετὴ
ἡαὶ μοχθηρία τὴν ἀρ
χὴν, ἢ μὲν φθείρει, ἢ σώ
ζει· ἐν ᾧ ταῖς πράξεσι τὸ
ἔ. ἐνεα, ἀρχή. ὡς πρ
ὲν τοῖς μαθηματικοῖς αἰ
ὑποθέσεις. οὔτε δὲ ἐνεί
ὁ λόγος διδασκαλίας
τῶν ἀρχῶν, ἔτε ἐν ταῖς
θα, ἀλλ' ἀρετὴ, ἢ φυσι
κὴ, ἢ ἐθιστὴ τοῦ ὀρθοῦ
ξείν πρὸ τὴν ἀρχὴν.
σώφρων μὲν οὖν ὁ τοιο
ύτος. ἀνόλαστος δέ, ὁ ἐ
ναντίος. ἐστὶ δέ τις διὰ
πάθος ἐνστατικὸς πα
ρὰ τὸν ὀρθὸν λόγον.
ὁρ

ὅρως τε μὲν μὴ πράτ-
 τειν ἕκαστὸν ὁρθὸν λό-
 γον, ἕκαστὴ τὸ πάθος.
 ὥς τε δ' εἶναι τοιούτου οἱ
 οὐ πεπεισμένοι διώκοντες ἀ-
 νελόντες δὲ τὰς τοιαύ-
 τας ἡδονὰς, ὅς ἕκαστῃ, ὅ-
 τος ἐστὶν ὁ ἀνθρώπος, βελ-
 τίω τῷ ἀπολάττει. ὅς δὲ
 φαῦλος ἀπλῶς. σώζεται
 γὰρ το βέλτιστον, ἢ ἀρχή.
 ἄλλος δ' ἐναντίος ὁ ἐμ-
 μενετινός, καὶ ἐν ἐνστα-
 τινός διὰ γε το πάθος.
 φανερὸν δὲ ἐν τούτοις,
 ὅτι ἡ μὲν ἀσφαδία ἐξίς,
 δὲ ἡ φαύλη.

Πότῳ οὖν ἐν ἡγε-
 τῆς ἐστὶν ὁ ὁποιῶν λό-
 γω καὶ ὁ ποιοῦν προαι-
 ρέσει ἐμμένει, ἢ ὁ τῇ
 ὁρθῇ. καὶ ἀνθρώπος
 δὲ ὁ ὁποιῶν μὴ ἐμ-
 μένει προαιρέσει καὶ
 ὁποιῶν λόγῳ, ἢ ὁ τῷ
 ψυδῇ λόγῳ, καὶ τῇ
 προαιρέσει τῇ μὴ ὁρθῇ,
 ὥς

quem ut ne ex recta ra-
 tione agat, affectus supe-
 rat. ut tamen talis sit, qui
 eiusmodi voluptates effu-
 se sibi esse sectandas per-
 suasum habeat, nō supe-
 rat. hic est incōtinens in
 tēperāte melior: nec est
 simpliciter pravius. nam
 quod optimum est, prin-
 cipium conseruatur. con-
 trarius autem alius est
 qui persistit, neq; affe-
 ctu dimouetur. Ex his igitur
 alterum probum,
 alterum pravius esse ha-
 bitum, patet.

Vtrum igitur conti-
 nens est qui in qualicūq;
 ratione & qualicunque
 electione manet, an qui
 in recta tantum? & in-
 continensne, qui in quali-
 cunq; non perstat electio-
 ne, & in qualicunq; ra-
 tione, an q in falsa ratio-
 ne, et nō recta electione,

ut dubitatum est prius?
 an ex accidenti in qua-
 licunque, an per se uerò,
 in uera ratione, & in re
 esta electione alter per-
 sistit, alter non persistit?
 nam si quis illud ob hoc
 eligit aut sectatur, hoc
 per se sectatur, & eli-
 git, prius uerò ex acci-
 denti. Per se autem sim-
 pliciter dicimus. Qua-
 re fit ut quodam modo
 in qualicunque opinio-
 ne alter persistat, alter
 dimoueatur: simpliciter
 autem in uera. Sunt au-
 tem nonnulli in opinio-
 ne perseuerantes, sunt et
 quos pertinaces uocant,
 ut obstinati, & qui non
 facile dissuaderi possunt:
 qui simile quid cum con-
 tinente habet, sicut pro-
 digus cum liberali, au-
 dax cum forti: diuer-
 si tamen in multis sunt.

is

ὡς ἂν ἢ πορῆται πρότε-
 ρον, ἢ λατὰ συμβεβηκός,
 ὃ ὁποῖα ἔχῃ· λαθ' αὐτὸ δὲ
 τῷ ἀληθεῖ λόγῳ λατὶ τῇ
 ὀρθῇ προαιρέσει, ὃ μὲν
 ἐμμένει, ὃ δὲ οὐκ ἐμμέ-
 νει. εἰ γὰρ τις τοδὶ δια-
 τοδὶ αἰρεῖται ἢ διώκει,
 λαθ' αὐτὸ μὲν τῷ τοῦ διώ-
 κει λατὶ αἰρεῖται, λατὰ
 συμβεβηκός δὲ πρότε-
 ρον. ἀπλῶς δὲ λέγομεν
 τὸ λαθ' αὐτὸ, ὥστε, ἐστὶ
 μὲν ὡς ὁποῖα ἔχῃ δόξῃ, ὃ
 μὲν ἐμμένει, ὃ δὲ ἐξίστα-
 ται. ἀπλῶς δὲ τῇ ἀ-
 ληθείᾳ. εἰσὶ δὲ τινες οἱ ἐμ-
 μένουντοί τῇ δόξῃ· εἰ-
 σὶ δ' οὓς λαλοῦσιν ἰχνυ-
 ρογνώμονας, οἷον δι-
 παίτοι, λατὶ δὲ συνμετά
 πειστοί· οἱ ὁμοιοὶ μόν τι
 ἔχουσι τῷ ἐγνηστῇ· οἷον
 ὁ ἄσματος τῷ ἐλσύνθε-
 εῖω, λατὶ ὁ θραύς τῷ
 θαρρᾶλέω· εἰσὶ δ' ἐ-
 τέροι λατὰ πολλὰ.
 ὃ μὲν

ὁ μὲν γὰρ διὰ πάθος
 καὶ ἐπιθυμίαν ὁ μετα-
 βάλλει, ὁ ἐγκρατής. ἐπεὶ
 σὺ πειστος, ὅταν τύχη, ἐ-
 σταί ὁ ἐγκρατής. ὁ δ' ὅς, ὅς
 ὑπὸ τῆς λόγῃς, ἐπεὶ ἐπιθυ-
 μίας γε λαμβάνουσι, καὶ
 ἄγονται πολλοὶ ὑπὸ τῶν
 ἰδιονῶν εἰς ἰδιονῶν
 γινώμονες οἱ ἰδιονῶν
 νες, καὶ οἱ ἀμαθεῖς καὶ
 ἄχραιοι. οἱ μὲν ἰδιο-
 γινώμονες, δι' ἰδιονῶν
 καὶ λύπην. χαίρουσι
 γὰρ νικῶντες, ἐὰν μὴ
 μεταπέθωνται. καὶ λυ-
 ποῦνται, ἂν ἀνυρα αὐ-
 τῶν ἢ, ὡς ἀπὸ ψηφίσμα-
 τα. ὥστε μᾶλλον τῶ
 ἀκρατῇ εὐφρασίῃ ἢ τῶ
 ἐγκρατῇ. εἰσὶ δέ τινες,
 οἱ τοῖς λόγασιν ὅτι ἐμ-
 μόνουσιν, οὐ δ' ἀκρα-
 σίαν, οἷον ἐν τῷ φιλο-
 πύτῃ τῷ Σοφοκλέους, ὁ
 Νεοπτόλεμος. καὶ τοὶ δὲ
 ἰδιονῶν οὐκ ἐνέμεινον,
 ἀλλὰ

is enim ex affectu & cu-
 piditate non immutatur
 qui est continens: nā cum
 inciderit, suaderi facile
 potest: ille, nō à ratione.
 quandoquidem cupidita-
 tes admittūt, atq; pleriq;
 ducuntur à uoluptati-
 bus. ac sunt quidem per-
 tinaces qui in sua per-
 stant sententia, & inerie-
 diti, & rustici. in sua quē-
 dem perstantes senten-
 tia, ob uoluptatē & do-
 lorē. gaudent enim cum
 uincunt, si nō de senten-
 tia dimoueantur: & do-
 lent, si sua quasi decre-
 ta irrita sint: ut incōtinē-
 ti magis, q̄ continenti si-
 miles sint. Sunt etiā qui-
 dam qui in decretis non
 perstant, non ob incontē-
 nentiā: ut in Philoctete
 Sophoclis Neoptolemus.
 Atqui ob uoluptatem
 quidem non perstitit,

sed honestā. ueracē enim
 esse ipsi erat honestū, cū
 ad mentiendum ab Vlyss
 se fuisset persuasus. non
 enim omnis qui ob uolu-
 ptatem quippiam agit,
 intemperans est, nec pra-
 uus, nec incontinens: sed
 qui ob turpem. Cum au-
 tem sit quidam etiam ta-
 lis, qui corporeis minus
 quā oporteat, oblect e-
 tur, nec in ratione per-
 sistat, talis inter hunc
 & incontinentem me-
 dius continens est. incon-
 tinens enim in ratione
 non persistit, propter ali-
 quid maius, hic propter
 aliquid minus. at conti-
 nens perstat, & ob neu-
 trum immutatur. Opor-
 tet uerō si cōtinentia ho-
 nestā est, utrosq; contra-
 rios habitus esse prauos,
 sicuti etiā uidentur: quia
 tamē alter ex his in pau-
 cis

ἀλλὰ λιχλεύ. τὸ γὰρ ἀ-
 ληθύνειν αὐτῷ λιχλὸν
 εἶναι. ἐπεὶ δὲ ὑπὸ τοῦ
 Οδυσσεὺς ψυδιδεῖται. &
 γὰρ πᾶς ὁ δὲ ἡδονεύ-
 τι πράττειν, ἐστὶν ἀνόλα-
 ρος, οὔτε φᾶλος, οὔτε
 ἀνδρατῆς. ἀλλ' ὁ δὲ αἰ-
 σχρᾶν. ἐπεὶ δὲ ἐστὶ τις
 καὶ τοῦτος. οἷος ἦτορ
 ἢ δὲ τοῖς σωματινοῖς
 χαίρειν, καὶ ἐν ἐμμέ-
 νον τῷ λόγῳ, ὁ τοιοῦτος
 τέτυ καὶ τῷ ἀνδρατοῦς
 μέσος ὁ ἐγνρατῆς. ὁ μὲν
 γὰρ ἀνδρατῆς ἐν ἐμμέ-
 νει τῷ λόγῳ, διὰ τὸ μᾶλ-
 λόν τι. ὅτος δὲ διὰ τὸ
 ἦτορ τι. ὁ δὲ ἐγνρατῆς
 ἐμμένει, καὶ οὐδέ δὲ ἐ-
 τόρθον μεταβάλλει. δὲ
 ἢ εἰσὶν ἐγνράτεια πρᾶ-
 δαῖον, ἀμφοτόρως τὰς
 ἐναντίας ἔξαις φάλας
 εἶναι, ὡς πρὸς καὶ φαί-
 νονται. ἀλλὰ διὰ
 τὸ τὸν ἐτόρθον ἐν ολί-
 γοις

γοις καὶ ὀλιγάκις εἶναι
 φαίδραν ὥσπερ ἡ σω-
 φροσύνη τῇ ἀπολασίᾳ
 διονεῖ ἐναντίον εἶναι μό-
 νον, ὅτω καὶ ἡ ἐγκρατεία
 τῇ ἀνκρασίᾳ. ἐπεὶ ἡ κατ'
 ὁμοιότητε πολλὰ λέγεται,
 καὶ ἡ ἐγκράτεια ἡ τῷ σω-
 φρονος κατ' ὁμοιότητα
 ἡπολάθηκεν. ὁ, τε γὰρ
 ἐγκρατὴς οἷος μηδὲν πα-
 ρὰ τὸν λόγον, διὰ τὰς
 σωματικὰς ἡδονὰς ποι-
 εῖν, καὶ ὁ σώφρων, ἀλλ'
 ὁ μὲν ἔχωρ, ὁ δ' ἔν ἐχωρ
 φαύλας ἐπιθυμίας· καὶ ὁ
 μὲν τοιῦτος, οἷος μὴ ἡ-
 δεῖσθαι παρὰ τὸν λόγον,
 ὁ δ' οἷος ἡδεῖσθαι, ἀλλὰ
 μὴ ἄγεσθαι. ὁμοιοὶ δὲ
 καὶ ὁ ἀνκρατὴς καὶ ὁ ἀ-
 νόλατος, ἑτέροι μὲν ὄν-
 τες, ἀμφότεροι δὲ τὰ
 σωματικὰ ἡδέα διώκον-
 σι· ἀλλ' ὁ μὲν καὶ οἶόμε-
 νος δεῖν, ὁ δ' ἔν οἶόμε-
 νος.

Οὐδ'

cis & rarò solet reperi-
 ri, quemadmodum tem-
 perantia intemperantie
 esse contraria tantum ui-
 detur, sic & incontinen-
 tia continentia. Quo-
 niā uerò multa dicuntur
 ex similitudine, continē-
 tia quoque temperantis
 per similitudinem conse-
 cuta est. nā & cōtinens
 eiusmodi est q̄ nihil præ-
 ter rectā rationē ob cor-
 poris uoluptates faciat,
 & tēperans: sed ille ha-
 bens, hic nō habens pra-
 uas cupiditates. atq; hic
 est talis, q̄ præter ratio-
 nem non lætetur. ille qui
 lætetur, sed nō ducatur.
 Similes itē incōtinens et
 intemperās, qui quidem
 sunt diuersi, utriq; tamen
 corporis uoluptates per-
 sequuntur, sed alter o-
 portare etiā existimās,
 alter non existimans.

A 5 Sed

10 Sed neq; ut simul prudens et incōtinens idē sit, cōtingit. simul enim prudēs et pbus esse moribus demonstratus est. præterea non solū quia scit, est prudens, sed quia est actuosus: incōtinens aut, actuosus nō est. at solertē nihil uetat esse incōtinentem. unde etiam prudentes esse nonnunq̃ quidā uidētur: at sunt incōtinentes: propterea q̃ solertia à prudentia differat, quo modo dictū est in primis sermonibus: sitq; ratione proxima, electione uerò differat. Neq; igitur ut sciens, et contemplans, sed ut dormiens, uel uiuolentus. ac lubens quidem (quodā enim modo sciens et quid, et cuius causa facit) prauus tamen nō est. Nam electio, æqua est.

quia

Οὐδ' ἄμα φρόνιμος καὶ ἀνκρατὴ ἐνδέχεται εἶναι τὸν αὐτόν. ἄμα γὰρ φρόνιμος καὶ πονηρὸς τὸ ἦθος διέδεικται ὥρ. ἔτι δὲ τῷ εἰδέναι μόνον φρόνιμος, ἀλλὰ καὶ τῷ πράττειν. ὁ δ' ἀνκρατὴς δὲ πρᾶκτικὸς. τὸν δὲ δεινὸν ἔδειξεν ὡς ἀνκρατὴ εἶναι. διὸ καὶ πολλοὶ ἐνίοτε φρόνιμοι εἶναι τινες ἀνκρατεῖς, διὰ τὸ τὴν δεινότητα διαφθεῖν τῆς φρονήσεως τὸν εἰρημόν. ἴσθ' ὅτι ἐν τοῖς πρώτοις λόγοις, καὶ κατὰ μὲν τὸν λόγον ἐγγύς εἶναι, διαφθεῖν δὲ κατὰ τὴν προαίρεσιν. ὅτι καὶ ὁ εἰδὼς καὶ θεωρῶν, ἀλλ' ὡς ὁ λαθόντων ἢ οἰνωμένος. καὶ ἐνὼν μὲν. ἴσθ' ὅτι γὰρ τε καὶ εἰδὼς καὶ ὁ ποιεῖ, καὶ ὁ ἐνεναι. πονηρὸς δ' ὁ ἢ γὰρ προαίρεσις ἐπιεικής.

ὡς δ' ἡμιπόνηρος, καὶ
 ἢ ἀδίκος. ἔτι γὰρ ἐπίβου-
 λος. ὁ μὲν γὰρ αὐτῶν ἢ
 ἐμμενετικὸς οἷς αὖ βου-
 λούσεται. ὁ δ' ἢ μελαγχο-
 λιπὸς, ἢ βέλυστικὸς ὁ-
 λως. καὶ εἶναι διὰ τὸ ἀνδρα-
 γίας πόλει, ἢ ψηφίζεται
 μὲν ἅπαντα τὰ δέοντα
 καὶ νόμους ἔχει αὐτο-
 δαίους, ἡγεῖται δ' οὐδε-
 νί, ὡς ἂν Ἀναξανδρί-
 δης ἐσηύχεν.

Ἡ πόλις ἐβόλεθ', ἢ νόμον
 ἔδεν μέλει.

ὁ δὲ πονηρὸς ἡγεμὸν
 μὲν τοῖς νόμοις, πονη-
 ροῖς δ' ἡγεμὸν. ἐστὶ δ'
 ἀνδραγία καὶ ἐγχε-
 ραία περὶ τὸ ὑπερβάλλ-
 ον τῆς τῶν πολλῶν ἐ-
 ξεως. ὁ μὲν γὰρ ἐμμενε-
 μαλλον, ὁ δ' ἢ ττον,
 τῆς τωρ πλείστων διω-
 μέως. συνάτοτόρα δ' ἴστωρ
 ἀνδραγίων, ἐν οἷς μελαγ-
 χολικοὶ ἀνδραγιστὶν ὄνται,
 τῶν

quare semiprauius est, et
 nō iniustus. nō enim est
 insidiosus. alter enim ex
 ipsis, in ijs q̄ cōsultauit,
 nō perstat: alter qui atra-
 bile est affectus, ne cōsul-
 tat quidē omnino. Ac si-
 milis quidē est incōtinēs
 ciuitati, quæ omnia qui-
 dem quæ opus est, decer-
 nit, leges q̄ bonas habet,
 nulla tamen utitur: quem
 admodum Anaxandri-
 des cauillatus est:

Sancibat urbs cui nulla
 legum cura erat.

prauus uerò, utenti qui-
 dē legibus, sed malis utē-
 ti. Versatur aut̄ inconti-
 nentia et cōtinentia in eo
 q̄ multitudinis habitū ex-
 cedit. nā alter amplius,
 alter minus p̄stat, q̄ mul-
 tudinis facultas sit. atque
 ex incōtinentijs sanabili-
 or est, qua atrabile præ-
 diti, incōtinenter faciūt,
 quā

quàm illorum qui consul-
tant, sed non persistunt:
Et incontinentes ex as-
suetudine, quàm ex natu-
ra. nam consuetudinem
quàm naturam immuta-
re facilius est. ob id enim
Et consuetudinem est
difficile, quia naturæ si-
milis est, quemadmodum
etiam Euenus inquit,
Esse mihi meditatio lon-
ga uidetur amice,
Ac tandem uim naturæ
progressa subire.

Quid igitur continentia
sit, Et quid incontinen-
tia, Et tolerātia Et mol-
lities: quamq; hi habi-
tus inter se rationem ha-
beant, dictum est.

At uerò de uolupta-
te Et dolore contempla-
ri, eius est qui ciuile phi-
losophiam profitetur. is
enim finis architectus
est, quem intuentes, u-
num-

τῶν βουλευσαμένων
μὴ ἐμμονόντων ἢ
καὶ οἱ δὲ ἐθισμῷ ἀντρα-
τεῖς, τῶν φυσικῶν ῥᾶον
γὰρ ἔθος μετακινῆσαι
φύσεως. διὰ γὰρ τῆτο
καὶ τὸ ἔθος χαλεπὸν, ὅτι
τῇ φύσει ἐοικεν, ὥσπερ
καὶ Εὐκλῆς λέγει,
Φημὶ πολλοῦ χροῖον μελέ-
την ἔμμεναι φίλε, καὶ
δὴ
Ταύτην ἀνθρώποισι τε
λόντων φύσιν εἶ-
ναι.

τί μὲν οὖν ἐστὶν ἐγχεά-
τεια καὶ τί ἀντρασία, καὶ
καρτορία καὶ μαλακία,
καὶ πῶς ἔχουσιν αἱ ἕξεις
αὗται πρὸς ἀλλήλας, ἐ-
ρηται.

Περὶ δὲ ἡδονῆς καὶ
λύπης θεωρῆσαι, τὸ τῶν
πολιτικῶν φιλοσοφοῦν-
τος. οὗτος γὰρ τοῖς
τέλους ἀρχιτέκτων,
πρὸς ὃ βλέποντες, ἐπα-
σσομεθα.

ζου, τὸ μὲν λιανὸν, τὸ
 δ' ἀγαθὸν ἀπλῶς λέγο-
 μεν. ἔτι δὲ καὶ τῶν ἀ-
 ναγκαίων ἐπισυνέψα-
 δαι πόρῃ αὐτῶν. τινὲς
 γὰρ ἀρετὴν καὶ τινὲς
 λιανίαν τινὲς ἡθικὴν πε-
 εὶ λύπης καὶ ἡδονᾶς ἐ-
 θεμεν, καὶ τινὲς σὺνδαι-
 μονίαν οἱ πλεῖστοι μεθ'
 ἡδονῆς εἶναι φασί. διὸ
 καὶ τὸν μακρότερον ὠνο-
 μάνασιν ἀπὸ τοῦ χαί-
 ρειν. τοῖς μὲν οὖν
 δονεὶ οὐδεμία ἡδονὴ
 εἶναι ἀγαθόν, οὔτε καθ'
 αὐτὸ, οὔτε λιχτὰ συμ-
 βεβηκός. οὐ γὰρ εἶναι
 τὸ αὐτὸ ἀγαθόν καὶ ἡ-
 δονικόν. τοῖς δ' εἶναι
 μὲν εἶναι, αἱ δὲ πολλὰ
 φαῦλαι. ἔτι δὲ τούτων
 τρίτον, εἰ καὶ πᾶσαι ἀ-
 γαθόν, ὅμως μὴ εὐδέχε-
 σθαι εἶναι τὸ ἀριστὸν ἡ-
 δονικόν. ὅπως μὲν ἔρ' ἐν
 ἀγαθόν ὅτι πᾶσα ἡδονὴ
 γένε·

numquodque tum ma-
 lum, tum bonum simpli-
 citer appellamus. Præ-
 terea uerò è rebus ne-
 cessarijs etiam est, de his
 considerare. nam & uir-
 tutem & uitium mora-
 le in doloribus & uolu-
 ptatibus posuimus, &
 felicitatem pleriq; cum
 uoluptate esse censent:
 unde etiam felicem no-
 minarunt à letando.
 Quibusdam igitur uide-
 tur nulla uoluptas esse
 bonum, neq; per se, neq;
 ex accidenti. Non enim
 idem & bonum esse &
 uoluptatē: alijs uerò non
 nullæ bonæ, pleræq; pra-
 uæ. præterea horum ter-
 tium est, etiamsi omnes
 sint bonæ, ut optimum
 tamen uoluptas sit, fie-
 ri non posse. Atq; quòd
 omnino quidem non sit
 bonū, quia omnis uoluptas
 pro·

procreatio est sensibilis in natura: at nullo procreatio finib. est cognata: uerbi causa nulla ædificatio domus est. præterea temperans uoluptates fugit. Itē prudēs qd' dolore uacet, psequitur, nō quod iucundū sit. Impedimento etiā prudētiæ sunt uoluptates: atq; eo magis quoq; magis letatur, ut uenereorū uoluptate. neminē enim in ea intelligere quippiā posse. præterea uoluptatis nulla ars est: et tamē bonū omne opus artis est. Præterea pueri & bestię uoluptates persequuntur. q. aut nō omnes sint probæ, q. sunt et turpes, et probrosæ, & quia noxiæ. morbosa. n. sunt quedā ex iucundis. Quod uerō non optimū sit uoluptas, quia non finis, sed procreatio est.

Quæ

γονέσις ἐστὶν εἰς φύσιν αἰσθητή. ὁ δὲ μέγιστος δὲ γένεσις συγγενὴς τοῖς τέλει. οἷον οἰκονομία οἰκονομίας. ἐστὶ δὲ ὁ σώφρων φύγει τὰς ἡδονὰς. ἐστὶ δὲ ὁ φρόνιμος τὸ ἄλνυτον διώκει, ὁ δὲ ἡδονή. ἐστὶ ἐμπόδιον τῷ σώφρονι καὶ ἡδοναί. καὶ ὅτι μᾶλλον χαίρει, μᾶλλον, οἷον τὸν τῶν ἀφροδισίων. ὁ δὲ νόμος γὰρ αὐτὸν νάσσει νοῦν καὶ τι ἐν αὐτῇ. ἐστὶ τέχνη οὐδὲν μέγιστον καὶ τοιῶν ἀγαθῶν τέχνης ὅργον. ἐστὶ τὰ παιδιὰ καὶ τὰ θηρία διώκει τὰς ἡδονὰς. τῷ δὲ μὴ πάντας ἀποδοίκατος, ὅτι εἰσὶ καὶ αἰσχυραὶ, καὶ ὀνειδισόμεναι, καὶ ὅτι βλαβεραί. νοσώδη γὰρ ἐνία τῶν ἡδέων. ὅτι δὲ ἐν αἰσχυρῇ ἢ ἡδονῇ, ὅτι οὐ τέλος, ἀλλὰ γένεσις.

τὰ

τὰ μὲρ ὃν λεγόμενα χε
 ὁρταῦτ' ἐσίρ.

Οτι δ' συμβαίνει διὰ
 ταῦτα μὴ εἶναι ἀγαθόν,
 μὴ τὸ ἄριστον, ὅν τῶν
 δε δὴ λον· πρῶτον μὲρ,
 ἐπεὶ τὸ ἀγαθόν διχῶς·
 τὸ μὲρ γὰρ ἀπλῶς, τὸ ἧ
 τινί· καὶ αἱ φύσεις καὶ
 ἔξεις ἀπολαθῆσασιν. ὥς τε
 καὶ αἰλινησας καὶ αἱ γονέ
 σεις ἀπολαθῆσασιν. καὶ αἱ
 φαῦλαι δονῆσαι, ἀπλῶς
 φαῦλαι· τινί δ' οὐ. ἀλλ'
 αἰρεταὶ τῶδε· εἶναι δέ,
 οὐδὲ τῶδε, ἀλλὰ πο
 τέ, καὶ ὀλίγον χρόνον·
 αἰρεταὶ δ' οὐ. αἱ δέ οὐ
 δέ ἴδιον αἱ, ἀλλὰ φαίνον
 ται, ὅσαι μετὰ λύπης
 καὶ ἰατρείας ἐνεκον, οἷον
 αἱ τῶν λαμνόντων. ἐτι
 ἐπεὶ τὸ ἀγαθόν, τὸ μὲρ ἐ
 νόργα, τὸ δ' ἔξιν κατὰ
 συμβεβηκός, αἱ λαθισα
 σαι εἰς τὸ φυσικὸν ἔξιν,
 bitus, ex accidēti quæ in naturalē habitū restituit,

Quæ ergo dicuntur ea
 fere sunt.

At uerò nō effici ex ¹²
 his ut uoluptas nō sit bo
 num, nec optimū, ex his
 perspicuum est: primū,
 quia bonū dupliciter (al
 terū enim simpliciter est,
 alterū alicui) et naturæ
 et habitus sequētur: qua
 re sequētur quoq; et mo
 tiones, et pcreationes. Et
 quæ prauæ uidentur, sim
 pliciter sunt prauæ, et nō
 cuidam, sed eligēdæ huic
 sunt: nō nullæ ne huic qui
 dē, sed aliquādo, et par
 uo tempore: non sunt aut
 eligendæ: quædam ue
 rò ne uoluptates quidem
 sunt, sed uidentur, quot
 cum dolore sunt,
 et medicine causa, cu
 iusmodi agrotatiū sunt,
 Præterea cum bonū a
 liud effectio sit, aliud ha
 bitus, ex accidēti quæ in naturalē habitū restituit,
 INCUM-

iucundæ sunt. actio aut
est in cupiditatibus do-
lenis habitus, ac natu-
ræ: cum & sine dolore
& cupiditate sint uolu-
ptates, ut contempla-
tiones, non indigente na-
tura. Argumento est, q
non eadem iucunditate
delectentur dum reple-
tur natura, & restituta
est: sed dum restituta, ijs
quæ simpliciter sunt, iu-
cunda: dum repletur ue-
rò, etiam contrarijs. et-
enim acidis & amaris
delectantur: quorum ni-
hil neque natura iucun-
dum, neque simpliciter
iucundum est: quare ne-
que voluptates. Sicut e-
nim iucunda inter sese
conueniunt, ita quoque
& quæ voluptates ab i-
psis sunt. Præterea non
est necesse, ut aliud quid
melius uoluptate sit, ut
non-

ἡδοναὶ εἰσιν. ἐστὶ δ' ἡ ἐ-
νὸρ γαίᾳ ἐν ταῖς ἐπιθυ-
μίαις τῆς ὑπολύπης ἕξεως
καὶ φύσεως. ἐπεὶ καὶ ἀ-
νὸν λύπης καὶ ἐπιθυμί-
ας εἰσὶν ἡδοναί, οἷον αἱ
τῆς θεωρεῖν ἐνὸρ γαίᾳ τῆς
φύσεως οὐκ ἐνδεούσης.
σημείον δ', ὅτι οὐ τῶ
αὐτῷ ἡδοναὶ χαίρουσιν, ἀ-
ναπληρουμένης τε τῆς
φύσεως, καὶ λαβεσθη-
νύας. ἀλλὰ λαβεσθηνύ-
ας μὲν, τοῖς ἀπλῶς ἡ-
δέσιν. ἀναπληρουμέ-
νης δὲ, καὶ τοῖς ἐναν-
τίοις. καὶ γὰρ ὀξέσι
καὶ πικροῖς χαίρουσιν.
ὧν οὐδὲν οὔτε φύσει
ἡδὺν, οὔθ' ἀπλῶς ἡδὺν.
ὥστε οὐδ' αἱ ἡδοναί.
ὥς γὰρ τὰ ἡδέα πρὸς
ἀλλήλα συνέσθην, οὐ-
τω καὶ αἱ ἡδοναὶ αἱ ἀ-
πὸ τούτων. ἐστὶ οὖν ἀ-
νάγκη ἑτέρω τι εἶναι
βέλτιον τῆς ἡδονῆς, ὥς
πρὸ

πορ τινές φασι τὸ τέλος
 τῆς γονέσεως. ὃ γὰρ γε-
 νέσεις εἰσὶν αἱ ἡδοναί,
 ὃ δὲ μετὰ γονέσεως πα-
 σαι, ἀλλ' ἐνδύγεται καὶ
 τέλος. ὃ δὲ γινομένων
 συμβαίνουσι, ἀλλὰ ἡω-
 μόνων καὶ τέλος οὐ πα-
 σῶν ἐτόρρον τι, ἀλλὰ τῶν
 εἰς τὸν τελείωσιν ἀγο-
 μόνων τῆς φύσεως. διὸ
 καὶ οὐ καλῶς ἔχει τὸ αἰ-
 δεῖν τὸν γόνεσιν φάναι
 εἶναι τὸν ἡδονῶν, ἀλ-
 λά μάλλον λεπτέον ἐ-
 νδύγεται τῆς κατὰ φύ-
 σιν ἐξέως. ἀντὶ δὲ τοῦ
 αἰδεῖν τὸν, ἀνεμπόδι-
 στον. διονεὶ δὲ γόνεσις
 τίς εἶναι, ὅτι πυρίως ἀ-
 γαθόν. τὸν γὰρ ἐνδύγει
 ἂν γόνεσιν οἶονται εἶ-
 ναι. ἐστὶ δ' ἐτόρρον. τὸ δ'
 εἶναι φαύλας, ὅτι νοσώδη
 ἐνία ἡδέα τὸ αὐτὸ καὶ ὅτι
 ὑγιανὰ ἐνία φαύλα πρὸς
 da, idem est ac q, salubria nonnulla prava sint ad

nonnulli dicunt finē procrea-
 tiōis: nō .n. procreatiōes
 voluptates sunt, neq; cū
 procreatione omnes, sed
 effectiōes sunt et finis:
 neq; ex ijs q̄ gignūtur cō-
 tingūt: sed ex ijs quibus
 utimur. et finis nō omniū
 diuersum qd est, sed earū
 q̄ ad naturę pfectionē de-
 ducūtur. quare etiā hoc
 rectē nō habet, sensilem
 procreationem volupta-
 tem esse dicere, sed po-
 tius dicendū est, effectio-
 nem esse habitus qui se-
 cundum naturam sit, lo-
 co uerò sensilis, non im-
 peditam. uidetur aut ex
 eo procreatio esse quæ-
 dam, quia propriè bonū
 est. effectiōnē enim pro-
 creationem esse existi-
 māt: est tñ aliud. q; ue-
 rò prauæ sint, quia mor-
 bosa nonnulla sunt iucun-

pecuniarū quæstū. Hoc ergo modo praua ambo essent: at ex hoc nō sunt praua, cū etiā cōtemplari aliquando ualetudini obsit. Neq; uerò impedi mēto est prudentiæ, neq; alicui habitui, quæ ab uinoquoque est uoluptas, sed alienæ. cum ea quæ à cōtemplando et discendo proueniūt, magis ut comitemur ac discamus, efficiāt. Nullā uerò uoluptatem artis esse opus, meritò cōtigit. neq; enim alterius effectiōnis ullius ars est q̄ facultatis: tametsi et unguentaria, et opsoniorū struendorum ars esse uoluptatis uidentur. Quod autē temperans fugiat, et prudens dolore carentem uitam persequatur, persequatur et pueri et bestię omnia eodem soluuntur.

Nam

χρηματισμόν. ταύτην δὲ
φαῦλα ἄμφω, ἀλλ' οὐ
φαῦλα ἑαυτὰ γε τὸτο·
ἐπεὶ καὶ τὸ θεωρεῖν πο-
τὲ βλάπτει πρὸς ὑγίαν.
ἐμποδίζει δὲ ὅτε φρονή-
σει, οὐθ' ἔξει οὐδεμιᾶ, ἢ
ἀφ' ἐνάτης ἡδονῆς, ἀλλὰ
λὰ αἱ ἀλλότριαι. ἐπεὶ
αἱ ἀπὸ τοῦ θεωρεῖν καὶ
μανθάνειν, μᾶλλον ποῦ
σουσι θεωρεῖν καὶ μαν-
θάνειν. τὸ δὲ τέχνης
μὴ εἶναι ὄργον μηδε-
μίας ἡδονῆς, σὺλόγως
συμβέβηκεν. οὐτε γὰρ
ἄλλης ἐνὸς γείας ὁδε-
μίας τέχνη ἐστίν, τῆς δι-
νάμεως. καὶ τοι καὶ ἡ
μυρε-ψικὴ τέχνη, καὶ ἡ
ὀψοποιητικὴ δονεῖ ἡδο-
νῆς εἶναι. τὸ δ' ἡ τὸν σώφρο-
να φύγειν, καὶ τὸν φρό-
νιμον διώκειν τὸν ἄλ-
πον βίον, καὶ τὸ τὰ παι-
δία καὶ τὰ θηρία διώκειν,
τῷ αὐτῷ λύνεσθαι πάντα.
ἐπεὶ

ἐπεὶ γὰρ εἶρηται πῶς ἀ-
γαθαὶ ἀπλῶς, καὶ πῶς
ἐν ἀγαθαὶ πᾶσαι αἱ ἡ-
δοναὶ τὰς τοιαύτας τὰ
παιδία, καὶ τὰ θήρια
διώκει, καὶ τὸν τέττωρ
ἀλυσίαν ὁ φρόνιμος,
τὰς μετ' ἐπιθυμίας καὶ
λύπης, καὶ τὰς σώμα-
τινάς· τοιαῦται γὰρ
αὐταί. καὶ τὰς τέττωρ
ὑπὸ βολῆς, καὶ ὁ ἀ-
νόλαστος, ἀνόλαστος. διὸ
ὁ σώφρων φύγει ταύ-
τας· ἐπεὶ εἰσιρ ἡδοναὶ
καὶ σώφρονος.

Αλλὰ μὲν ὅτι καὶ
λύπη κακὸν ὁμολογεῖ-
ται καὶ φονητόν. ἡ μὲν
γὰρ ἀπλῶς κακόν· ἡ δὲ
τῷ πῶς ἐμποδιστική· τῷ
δὲ φονητῷ τὸ ἐναντί-
ον, ἡ φονητόν τι καὶ κα-
κόν, ἀγαθόν· ἀν' ἀγνη-
οῦν τὸν ἡδονὴν ἀγα-
θόν τι εἶναι. ὥς γὰρ
Σπύσιππος ἔλεγε,
οὐ

Nam quia dictū est quo
modo bonæ simpliciter,
et quo modo non bonæ
uoluptates omnes sint,
tales pueri et bestię per-
sequuntur, harumq; in-
dolentiam prudēs secta-
tur, quæ cum cupidita-
te et dolore, et corpo-
rea sunt. huiusmodi . n.
sunt hæ: harū item ex-
cessus, ex quibus intem-
perans, intemperans est:
ideo temperans has fu-
git: cum etiam temperā-
tis uoluptates sint.

Quin etiā dolorē es-
se malū et fugiendū cō-
uenit. nā alius simplici-
ter malū: alius quodam
modo impedimento est:
at fugiendo contrariū,
quā est qd fugiendū et ma-
lum, bonū est: bonū igi-
tur quid esse uolupta-
tem necesse est. Nam ut
soluebat Speusippus,

nō procedit solutio: quā-
 si maius minori et æqua-
 li cōtrariū esse. nō enim
 idē qd' malū quippiā uo-
 luptatē esse dixerit. O-
 ptimū uerò nihil prohi-
 bet uoluptatem quandā
 esse, si nonnullæ prauæ
 sunt uoluptates, sicut e-
 tiam scientiam aliquam,
 licet prauæ quædā sint.
 fortasse uerò etiā neces-
 sariū est, siquidē unius-
 cuiusq; habitus effectio-
 nes sunt sine impedinen-
 to, siue omnium effectio
 sit felicitas, siue alicuius
 ipsorū, si impedimento
 uacet, eam esse maximē
 expetendā. hoc autē est
 uoluptas. Quare quædā
 uoluptas optimū fuerit,
 licet multæ uoluptates,
 si ita res ferat, simplici-
 ter prauæ sint. ac pro-
 pterea oēs felicē uitā iu-
 cūdā esse existimāt: uolu-
 ptatemq;

οὐ συμβαίνει ἡ λύσις.
 ὥσπερ τὸ μᾶζον τῶ ἐ-
 λάττονι καὶ τῷ ἴσῳ ἐ-
 ναντίον. οὐ γὰρ φαίνεται
 πῶς λιγὸν τι εἶναι τὸ
 ἰδιονλίον. ἀριστον δ' οὐ-
 δὲν λιγύνει ἰδιονλίον τι-
 να εἶναι, εἰ σῆμαι φαῦλαι
 ἰδιονλίον, ὥσπερ καὶ ἐπι-
 στήμιον τινα, σῆμαι φα-
 λων οὐσῶν. ἴσως ἢ καὶ
 ἀναγκαιότερον ἐπὶ ἐνά-
 ρτης ἐξέως εἰσι μὲν οὐδ' γὰρ
 αὐτὸν ἀνεμπόδιτοι, εἴθ' ἢ
 πασῶν οὐδ' γὰρ ἐστὶν
 σὺν δαίμονι, εἴτε ἢ τινὸς
 αὐτῶν, ἀν' ἢ ἀνεμπόδι-
 τος, αἰρετῶς ἅτε εἶναι.
 τὸτο δ' ἐστὶν ἰδιονλίον. ὥσ-
 τε εἴη ἂν τις ἰδιονλίον τὸ
 ἀριστον. τῶν πολλῶν ἰ-
 διονῶν φαῦλων οὐσῶν,
 εἰ ἐτυχον, ἀπλῶς. καὶ
 διὰ τοῦτο πάντες τὸν
 σὺν δαίμονα ἰδιονλίον
 βίον εἶναι, καὶ ἐμ-
 πλέκουσι τὸν ἰδιονλίον
 εἰς

εἰς τὴν σὺνδαιμονίαν σὺ
 λόγως. ὁ δὲ μία γὰρ ἐν ἑρ
 γείᾳ τέλειος ἐμποδίζο-
 μόνῃ. ἢ δὲ σὺνδαιμονία,
 τῶν τελείων. διὸ προσ-
 δέεται ὁ σὺνδαίμων τῶν
 ἐν σώματι ἀγαθῶν, καὶ
 τῶν ἐκ τῶν, καὶ τῆς τύ-
 χης, ὅπως μὴ ἐμποδίζη-
 ται ταῦτα. οἱ δὲ τὸν ἱσο-
 χόμονον καὶ τὸν δυστυ-
 χίαν μετέλκοντες περι-
 πλοντα, σὺνδαίμονα φά-
 σκοντες εἶναι, ἐὰν ἢ ἀγα-
 θος, ἢ ἐπὶ ὄντες ἢ ἀπὸντες,
 ὁ δὲ λέγουσι. διὰ δὲ τὸ
 προσδέεσθαι τῆς τύχης,
 δὲ τίς τις ταυτὸν εἶναι
 ἢ σὺντυχίαν τῇ σὺνδαιμο-
 νίᾳ οὐκ ἔστι. ἐπεὶ καὶ αὐ-
 τὴν ὑπερβάλλουσα, ἐμ-
 πόδιός ἐστι. καὶ ἴσως ἔτι
 ἐστὶ σὺντυχίαν καλεῖν
 δίκαιον. πρὸς γὰρ
 τὴν σὺνδαιμονίαν ὁ ὅ-
 γος αὐτῆς. καὶ τὸ δίκαι-
 ον ἢ ἀπὸντα καὶ θηρία
 καὶ

luptatēq; in felicitatem
 meritò implicāt. nulla.n.
 effectio quæ impeditur,
 perfecta est: felicitas ue-
 rò est in perfectis. Ideo
 etiā eget beatus corpo-
 ris & externis bonis,
 fortunāque ipsa, ne hæc
 impediuntur. Qui uerò
 num qui rota torquetur,
 et calamitatibus magnis
 opprimitur, felicem es-
 se dicunt, si bonus sit, uo-
 lentes, nolentes, nihil di-
 cunt. Quia uerò e-
 tiam fortuna indiget, i-
 dem esse nonnullis fortu-
 næ prosperitas, & feli-
 citas uidetur, quæ nō est:
 cum ipsa quoque exce-
 dens, impedimento sit:
 ac fortasse non iam for-
 tunæ prosperitas appel-
 lari iure potest. nam ex
 collatione cum felicitate
 eius terminus est. Quod
 item omnes & bestię

Et homines uoluptatem
persequuntur, indicium
est quoddam ipsam esse
quodam modo optimū.
Nec uerò in totū uane-
scit fama per orbem
Quam populi multi ce-
lebrant.

Sed quia non eadem, ne-
que natura, neq; habitus
optimus est, neq; uide-
tur, nec uoluptatem per-
sequuntur eandem om-
nes, uoluptatem tamen
omnes: fortasse etiā eam
persequuntur, quam non
putant, neq; quam dice-
rent, sed eandem. omnia
enim natura diuinū quid
habent. At nominis hu-
ius hereditatem conse-
quutæ sunt corporeæ uo-
luptates, ex eo quòd &
sæpe in ipsas incidunt
homines, & omnes ea-
rum sunt participes. ita
que quia solæ notæ sunt,
solæ

καὶ ἀνθρώπους τὴν κα-
λομένην, σημεῖόν τι τοῦ
εἶναι πως ἀριστον αὐ-
τήν.

Φήμην δ' ὅτι γε πᾶσι
παν ἀπόλλυται, καὶ
τινα λαοί

Πολλοὶ φημί ξωσι.

ἀλλ' ἐπεὶ οὐχ ἡ αὐτὴ
οὔτε φύσις, οὔθ' ἔξις ἡ
ἀρίστη, οὔτ' ἐστὶν, οὔτε
διόνει, οὔδ' ἡ διονεύς διώ-
νουσι τὴν αὐτὴν πάν-
τες. ἡ διονεύς μόν τοι
πάντες. ἴσως δὲ καὶ
διώνουσι, οὐχ ὡς οἴ-
ονται, οὔδ' ὡς αὐτοὶ φαί-
νεται, ἀλλὰ τὴν αὐτήν.
πάντα γὰρ φύσις ἔχει τι
θεῖον. ἀλλ' εὐρίφασί γε
τὴν τῆς ὀνόματος ἡλη-
ρονομίαν αἱ τομαῖσιν αἱ
διόνει, διὰ τὸ πλεῖστα-
νισ τε παραβάλλειν εἰς
αὐτάς, καὶ πάντας μετὰ
χειρ αὐτῶν. διὰ τὸ μό-
νας δὲ γνωρίμους εἶναι,
ταύ-

ταύτας μόνως οἶονται
 εἶναι. φανερὸν δὲ καὶ
 ὅτι εἴ μὴ ἡδονὴ ἀγαθόν,
 καὶ ἡ ἐνδύγεια, ἢ ἐστὶ
 βλῦν ἡδέως τὸν σὺδαι-
 μονα. τίνος γὰρ ἐνεπα-
 λέοι αὐτῆς, εἴ πορ μὴ
 ἀγαθόν, ἀλλὰ καὶ λυπη-
 ρῶς ἐνδέχεται βλῦν. οὐ-
 τε λιπὸν γὰρ, οὐτ' ἀγα-
 θόν ἢ λυπη, εἴ πορ μὴ δὴ
 ἡδονή. ὥστε διὰ τί αὐ-
 φύγοι. οὐδέ δὴ ἡ δίσωρ
 ὁ βίος ὁ τῆς ἀπουδαίου,
 εἴ μὴ καὶ αἱ ἐνδύγεια
 αὐτῆς.

Περὶ ἧ δὴ τῶν σω-
 ματικῶν ἡδονῶν ἐπι-
 σκεπτόμενοι τοῖς λέγουσιν,
 ὅτι εἶναι ἡδοναὶ αἰρε-
 ταὶ σφόδρα, οἷον αἱ κα-
 λαί, ἀλλ' ἔχαι σωματι-
 καὶ, καὶ περὶ αὐτῶν ὁ ἀνό-
 λατος. διὰ τί ἔραι ἐναν-
 τίαι λυπαὶ μοχθηραί.
 καὶ γὰρ ἀγαθόν ἐναν-
 τίον, ἢ οὕτως ἀγαθὰ,
 αἱ

solas has esse opiman-
 tur. Perspicuum etiam
 est, nisi uoluptas sit bo-
 num, & effectio non fo-
 re ut iucundè felix ui-
 uat. cuius enim causa o-
 pus esset ipsa, si nō est bo-
 nū, sed etiā molestè ui-
 uere potest? nā neq; ma-
 lū, neq; bonū est dolor,
 si neq; uoluptas. Quare
 cur fugeret? neq; igitur
 probi uiri uita erit iu-
 cundior, nisi etiam effe-
 ctiones ipsius sint.

At uerò de corpo- 14
 reis uoluptatibus cōside-
 randum illis est, qui non
 nullas uoluptates ualde
 eligendas esse dicunt, ut
 quæ honestæ sunt, sed
 non corporeas, & in
 quibus uersatur intem-
 perans. Quare igitur cō-
 trarij dolores prauī sunt
 malo etenim bonū con-
 trarium est. an ita bonæ
 sunt

sunt quæ sunt necessaria, quoniã etiam quod non est malum, bonũ est? an aliquatenus bonæ sunt? Quorum enim habituum & motuum melioris excessus non est, neq; uoluptatis est: quorum autem est, est etiam uoluptatis. at corporis bonorum est excessus: et prauus est persequendo excessum, at non necessaria uoluptates. omnes enim latantur quodammodo & opsonijs, & uinis, & uenereis, sed non ut oportet. Contrà uerò in dolore non enim excessum fugit, sed omnino. nam excessui dolor contrarius non est, præterquam ei qui excessum persequitur. Quoniã aut̃ nō tantum opus est uerũ dicere, sed etiã falsi causã (hoc enim ad fidem

καὶ ἀναγκάσαι, ὅτι καὶ τὸ μὴ κακὸν ἀγαθόν ἐστι, ἢ μέγιστον ἀγαθόν· τῶν μὲν γὰρ ἕξεως καὶ λιγνύσεως ὅσων μὴ ἐστὶ τῆ βελτίονος ὑπέρβολῃ, ὅδε τῆς ἡδονῆς ὅσων δὲ ἐστὶ, καὶ τῆς ἡδονῆς ἐστὶ. τῶν ἡσυχιαστικῶν ἀγαθῶν ἐστὶν ὑπέρβολῃ. καὶ ὁ φαῦλος τῷ διώκειν τὴν ὑπέρβολὴν ἐστὶν, ἀλλ' οὐ τὰς ἀναγκάσας. πάντες γὰρ χαίρουσιν πῶς καὶ ὀφθαλμοῖς, καὶ οἰνοῖς, καὶ ἀφροδισίοις, ἀλλ' ὅπως δεῖ. ἐναντίως ἢ ἐπὶ τῆς λύπης. ὅ γὰρ τὴν ὑπέρβολὴν φύγει, ἀλλ' ὅπως. οὐ γὰρ ἐστὶ τῆ ὑπέρβολῃ λύπη ἐναντία, ἀλλ' ἢ τῷ διώκειν τὴν ὑπέρβολὴν. ἐπεὶ δὲ οὐ μόνον δεῖ τὰ λεγόμενα εἶναι, ἀλλὰ καὶ τὸ αἴτιον τοῦ ψεύδους. τοῦτο γὰρ συμβάλλεται πρὸς τὴν πίστιν

πίστιν· ὅταν γὰρ συν-
 λογοῦμεν, τὸ διὰ τί
 φαίνεται ἀληθές, οὐκ
 ὁρᾷ ἀληθές, πιστεύει
 ποιεῖ τῷ ἀληθεῖ μάλ-
 λον. ὥς τε λεπτέον
 διὰ τί φαίνονται αἰ-
 σωματικαὶ ἡδοναὶ αἰ-
 ρετώτεραι. πρῶτον
 μὲν οὖν διὰ, ὅτι ἐν-
 προύει τὸν λύπην, καὶ
 διὰ τὰς ὑπερβολὰς
 τῆς λύπης, ὡς οὖσης ἰα-
 τρείας, τὸν ἡδονικὸν
 διώκοντι τὸν ὑπερ-
 βάλλουσαν, καὶ ὅλως τὸν
 σωματικόν. σφοδρὰ
 δὲ γίνονται αἱ ἰατροίαι·
 διὸ καὶ διώκονται διὰ
 τὸ παρὰ τὸ ἐναντίον
 φαίνεσθαι. καὶ ὁ σπου-
 δαῖον διὰ δὲ ἡδονῇ ἢ ἡδο-
 νῇ, διὰ δύο ταῦτα,
 ὥς πορ εἴρηται· ὅτι αἱ
 μὲν φαύλης φύσεως εἰ-
 σι πράξεις, ἢ ἐν γονε-
 τῆς, ὥς πορ θυρίου, ἢ

δι

fidem confert. nam cum
 rationi consentanea ap-
 paruerit causa, quamob-
 rem uerum appareat,
 quod uerum non est, fa-
 cit, ut uero magis fidem
 adhibeamus) idcirco di-
 cendum est, quamobrem
 corporeæ uoluptates ma-
 gis expetendæ uidean-
 tur. Primum igitur, quia
 expellit dolorem, atque
 ob doloris excessus, qua-
 si medela quædam sit, ex-
 cedentē uoluptatē per-
 sequuntur, atq; omnino
 corpoream. medelæ au-
 tem uehementes fiunt:
 itaq; eas etiā persequun-
 tur, quia ex cōtrario ap-
 parent. atq; bonum cer-
 te non esse uoluptas ui-
 detur, ob hæc duo, si-
 cut dictum est: quo-
 niam aliæ prauæ natu-
 ræ actiones sunt, siue ab
 ortu, ueluti bestię, siue

B

5

ex

ex consuetudine, ut pra-
uorum hominum : aliae
sunt medelae, quia sunt
indigentis, meliusq; est
habere quàm fieri : aliae
accidunt dum perfici-
untur : ex accidenti igitur
probae sunt. Præter-
ea quia uehemētes sunt,
eos persequuntur, qui læ-
tari alijs nequeunt. ipsi
siquidem sitim quandam
sibi præparāt. quādo igitur
innoxia est, culpam
non potest : quando no-
xia, prauum est. neque
enim habent alia quibus
latentur, & neutrum ha-
bere, plerisque mole-
stum est, ob naturam.
Semper enim laborat a-
nimal, quemadmodum
etiam naturales sermo-
nes testantur, uidere &
audire esse molestū asse-
rentes, sed iam cōsueui-
mus, ut inquit. similiter
etiam

δι' ἔθους, οἷον αἱ τῶν φαύ-
λων ἀνθρώπων· αἱ ἵγια-
τρεῖαι, ὅτι ἐνδεοῦς, καὶ
ἔχειν βέλτιον ἢ γίνεσθαι.
αἱ δὲ συμβαίνουσι
τελειουμένων. κατὰ
συμβεβηδὸς οὖν πρου-
δικαῖαι. ἔτι διώκονται
διὰ τὸ σφοδρὰ εἶναι,
ὑπὸ τῶν ἄλλων μὴ δυ-
ναμένων χαίρειν. αὐ-
τοὶ γοῶν αὐτοῖς δόψας
τινὰς παρασησάζου-
σιν. ὅταν μὲν οὖν ἀ-
βλαβεῖς, ἀνεπιτίμητορ·
ὅταν δὲ βλαβερὰς, φαύ-
λον. οὔτε γὰρ ἔχουσιν
ἐτόρα ἐφ' οἷς χαίρουσι,
τότε μὴδέτορον, πολ-
λοῖς λυπηρόν, διὰ τὸ
φύσιν. αἰ γὰρ πονεῖ τὸ
ζῶον, ὡς πρὸς καὶ οἱ φυ-
σικοὶ λόγοι μαρτυροῦ-
σι, τὸ ὄραϊν, τὸ ἀνδρῶν,
φάσκοντες εἶναι λυπη-
ρόν, ἀλλ' ἡδὴ συνήθει-
ος μὲν, ὡς φασι, ὁμοίως
δὲ ἐν

ἂν ἐν μόνῃ τῇ νεότητι
 διὰ τὴν αὐξησιν, ὥς-
 πορ οἱ οἰνωμένοι διὰ
 κενταί, καὶ ἡδὺν ἢ νεό-
 της· οἱ δὲ μελαγχολι-
 κοὶ τῶν φύσιν αἰεὶ δέον-
 ται ἰατρείας. καὶ γὰρ
 τὸ σῶμα λαχνόμενον
 διατελεῖ διὰ τὴν λιγᾶ-
 σιν· καὶ αἰεὶ ἐν ὀρέξει
 σφοδρᾷ εἰσὶν· ἐξελαύ-
 νει δὲ ἡδονὴν λύπην, ἢ
 τε ἐναντία καὶ ἢ τυχεύ-
 σα, ἐὰν ἢ ἰχυρά· καὶ
 διὰ ταῦτα ἀνόλαστοι
 καὶ φαῦλοι γίνονται. αἱ
 δ' αὖσιν λύπης, οὐκ ἔχον-
 σιν ὑποβολήν. αὐταὶ
 δὲ αἱ τῶν φύσει ἡδέων,
 καὶ μὴ κατὰ συμβεβη-
 νός. λέγω δὲ κατὰ συμ-
 βεβηνός ἡδέα, τὰ ἰα-
 τρῶντα. ὅτι γὰρ συμ-
 βαίνει ἰατρῶν εἶναι, τοῦ
 ὑπομένουτος ὑγιᾶς πρᾶτ-
 τοντός τι, διὰ τοῦ-
 το ἡδὺν ἀποεῖναι.

φύσει

etiam in iuuentute ob ac-
 cretionem, perinde ac to-
 mulenti afficiuntur: &
 iuuentus iucunda res est.
 Atrabile uerò affecti na-
 tura semper medela in-
 digent. etenim corpus
 corū cōtinenter ex tem-
 peratura pungitur sem-
 perq; sunt appetitu ue-
 hementi. expellit autem
 dolorē uoluptas, & con-
 traria & quæuis, si sit
 uehemens: ac propterea
 intemperantes & pra-
 ui fiunt. Quæ autem si-
 ne dolore sunt, excessum
 non habent. atq; hæ na-
 tura iucundarum rerum
 sunt, non ex accidenti.
 Ex accidenti autem iu-
 cunda appello, quæ me-
 dicantur. nam quia acci-
 dit ut medicina fiat, dum
 id quod sanum substat,
 agit aliquid, propterea
 esse iucundum, uidetur:

natura

natura uerò iucūda, quæ talis naturæ actionē efficiunt. nō aut̃ semper res eadē suauis est, quia non simplex natura nostra est, sed insitū quid etiam diuersum habet, ex quo sunt interitus obnoxia: ut si alterum quid agat, id alteri naturæ sit præter naturā: cum uerò æquantur, neq; molestum uidetur, neq; iucundū id quod agitur. quandoquidem si alicuius natura simplex sit, ei semper eadem actio erit iucūdisi-
ma: atq; idcirco deus semper una ac simplici gaudet uoluptate. neq; enim motionis tantū effectio, sed immobilitatis etiā est: magisq; in quiete q̃ in motu uoluptas consistit. At uerò mutatio omnium res suauissima est, ut poeta inq̃t, ob prauitatē quādam. sicut enim homo pra-

φύσει δ' ἡδέα, ἃ ποιεῖ
πρᾶξι τῆς τοιαύτης φύ-
σεως. οὐκ αἰεὶ δ' οὐθὺν
ἡδὺ τὸ αὐτὸ, διὰ τὸ
μὴ ἀπλῶ εἶναι ἡμῶν
τὴν φύσιν, ἀλλ' οὐκ εἶναι
τι καὶ ἐτόρον, καθο-
φθαρτά. ὥστε αὖ τι θά-
τορον πρᾶτῃ, τὸ τοῦ
ἐτόρου φύσει παρὰ φύ-
σιν. ὅταν δ' ἰσάζῃ, ὅτε
λυπηρὸν δυνεῖ, οὐθ' ἡδὺ
τὸ πρᾶττομενον. ἐπεὶ ἔ-
του ἡ φύσις ἀπλῆ εἴη,
αἰεὶ ἡ αὐτὴ πρᾶξις ἡδύ-
σθαι. διὸ ὁ θεὸς αἰεὶ
μίαν καὶ ἀπλῶ χαίρει
ἡδονῶ. οὐ γὰρ μόνον τι
νήσεώς ἐστιν ἐνδύγεια,
ἀλλὰ καὶ ἀνινησίας καὶ
ἡδονὴ μᾶλλον ἐν ἡρε-
μίας ἐστίν, ἢ ἐν κινήσει.
μεταβολὴ γ' πάντων γλυ-
κύντατον, κατὰ τὸν ποιη-
τὴν, διὰ πονηρίαν ἵνα.
ἡσασθαι γὰρ ἀνθρώπος οὐ

μετάβολος ὁ πονηρὸς,
καὶ ἡ φύσις ἡ δειρομένη
μεταβολῆς. οὐ γὰρ ἀ-
πλῆ, οὐδ' ἐπιεικής. πε-
ρὶ μὲν οὖν ἐγχερατείας
καὶ ἀνγκασίας, καὶ πε-
ρὶ ἡδονῆς, καὶ λύπης εἰ-
ρηται, καὶ τί ἐνασθῶρ,
καὶ πῶς τὰ μὲν ἀγαθὰ
αὐτῶρ ἐστὶ, τὰ δ' ἡ κακὰ.
λοιπὸν δὲ καὶ περὶ φι-
λίας ἐροῦμεν.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕ
ἡθικῶν Νικομαχέ
χείων

BIBLION Θ.

ΜΕΤὰ δὲ ταῦ-
τα περὶ φιλί-
ας ἐποιτ' αὖ διελθεῖν.
ἐστὶ γὰρ ἀρετὴ τις, ἢ μετ'
ἀρετῆς ἐστὶ δ' ἀναγκαῖο
ταῖσιν εἰς τὸν βίον. αὐτὸν
γὰρ φίλων ὅδεῖς αὖ ἐλοι-
το ἦν, ἔχωρτα λοιπὰ
ἀγαθὰ πάντα. καὶ γὰρ
πλεονεξία

ius mutabilis est, natura
quoq; quæ mutatione in-
diget. non enim est sim-
plex, neq; proba. Ac de
continencia quidē et in-
continentia, et de uolu-
ptate et dolore dictum
est, quidq; unūquodq; et
quo modo alia bona sūt,
alia mala. posthac uerò
de amicitia quoq; dice-
mus.

ARISTOTELIS
ad Nicomachum
de moribus

LIBER VIII.

POST hac autem se-
quitur, ut de amici-
tia differamus. est enim
uirtus quædam, aut cum
uirtute. præterea uerò
res est ad uitam maxime
necessaria. absq; amicis
enim uiuere nemo ex-
petat, qui cætera bona
omnia habeat. nam et
diuitibus